

BÄSTA ANVÄNDARE AV REHABILITERINGSPÄRMEN

Rehabiliteringsreformen 1.10.1991

Lagstiftningen om rehabilitering har förnyats. De nya stadgandena träder i kraft i början av oktober 1991. I samband med reformen ändras även alla rehabiliteringstadgandena i arbetspensionslagarna.

Målet är att den försäkrade rehabiliteras så att arbetsförmågan bibehålls. För närvarande har rehabiliteringen aktualiserats först i det skedet den försäkrade redan överväger att gå i pension. Det är förnuftigare både för den rehabiliterade och pensionssystemet, att arbetstagaren hålls aktiv och kvar i arbetslivet. Ett viktigt hjälpmedel för att uppnå detta mål är rehabiliteringspenningen, med vilken den rehabiliterades utkomstskydd tryggas.

Rehabiliteringspärmen

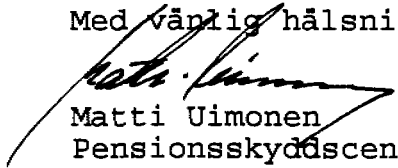
De nya rehabiliteringsstadgandena inom arbetspensionssystemet är synnerligen koncentrerade. Eftersom rehabiliteringen långt är en verksamhet som grundar sig på ändamålsenlighet, finns det inte heller någon anledning att begränsa den med noggranna anvisningar.

För att underlätta pensionsanstalternas arbete har Pensionsskyddscentralen och Arbetspensionsanstalternas förbund gett anvisningar om rehabiliteringen. Med Pensionsskyddscentralens cirkulär har tillämpningsanvisningar om rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringsstadganden getts. Arbetspensionsanstalternas förbund har i sin egen rekommendation gett närmare anvisningar om innehållet av rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet, rehabiliteringsförmånerna och rehabiliteringsförfarandet.

Till pärmen fogas också beskattarens anvisningar om beskattningen av rehabiliteringspenningen och andra rehabiliteringsförmåner. Eftersom anvisningarna inte ännu är klara sänds de senare till dem som har fått rehabiliteringspärmen.

Ifall anvisningarna gällande rehabiliteringen senare kompletteras eller förnyas, sänder Pensionsskyddscentralen nya anvisningar till användarna av pärmen.

Med vänlig hälsning

Matti Uimonen
Pensionsskyddscentralen

Pentti Kostamo
Arbetspensionsanstalternas förbund

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaförbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telekopio (90) 148 1172

Pankkitiliit Bankkonton

KOP 157510-84
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 50 416

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Till arbetspensionsanstalterna

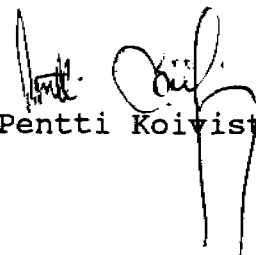
TILLÄMPNINGSANVISNINGARNA GÄLLANDE REHABILITERINGEN

Lagstiftningen gällande rehabiliteringen har reviderats. Också stadgandena angående rehabiliteringen inom lagen om pension för arbetstagare och inom de övriga arbetspensionslagarna har reviderats.

I detta cirkulär ges anvisningar gällande tillämpningen av de nya arbetspensionsstadgandena. Anvisningarna har gjorts i en tolkningsgrupp med representanter för Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivisto

Juridiska avdelningen

6.6.1991

TILLÄMPNINGSSANVISNINGAR ANGÅENDE REHABILITERINGEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Allmänt.....	4
2 Huvuddragen av rehabiliteringsreformen ur arbetspensions- systemets synvinkel	6
2.1 Utrednings- och hänvisningsskyldigheten.....	6
2.2 Anmälningsskyldigheten.....	7
2.3 Utkomstskyddet under rehabiliteringstiden.....	7
2.4 Samarbete mellan rehabiliteringsinstanserna.....	8
3 Begrepp inom rehabiliteringen.....	9
3.1 Yrkesinriktad rehabilitering inom olycksfalls- och trafikförsäkringen.....	10
3.2 Yrkesinriktad rehabilitering som Folkpensions- anstalten ordnar.....	10
3.3 Yrkesinriktad rehabilitering inom arbetspensions- systemet.....	11
4 Behandlingen av ett rehabiliteringsärende inom arbetspensions- systemet.....	11
4.1 Sökande av rehabilitering.....	13
4.2 Förutsättningarna för beviljande av rehabilitering..	13
4.3 Utredning av rehabiliteringsbehovet.....	14
4.3.1 Utredningsskyldigheten i samband med pensionsansökan.....	14
4.3.2 Utredning av en pensionstagares rehabiliteringsmöjligheter.....	15
4.4 Hänvisning till andra serviceformer.....	15
5 Avgörande av rehabiliteringsärende.....	16
5.1 Beslutsfattande pensionsanstalt.....	16
5.2 Beslut om rehabilitering eller rehabiliterings- löftet.....	17
6 Rehabiliteringspenningen.....	17
6.1 Perioden för rehabiliteringspenningen.....	17
6.2 Rehabiliteringspenningens belopp.....	18
6.2.1 Rehabiliteringspenningen för personer som kommer från arbetslivet.....	18
6.2.2 Rehabiliteringspenningen för en person som uppbär pension.....	19
6.2.3 Specialsituationer.....	20
7 Beslut om rehabiliteringspenning.....	20
7.1 Fattande av beslut.....	20
7.2 Ändringssökande.....	21

Juridiska avdelningen

6.6.1991

8	Utbetalning av förmåner under rehabiliteringstid.....	21
8.1	Utbetalning av rehabiliteringspenning.....	21
8.2	Utbetalning av rehabiliteringspenning till annan än den rehabiliterade själv.....	22
8.2.1	Allmänt.....	22
8.2.2	Till arbetsgivaren.....	22
8.3	Annat än till rehabiliteringen hörande arbete.....	23
8.4	Ersättning av kostnader.....	23
8.5	Utmätning.....	23
9	Förändringar i omständigheterna och den rehabiliterades anmälningsskyldighet.....	23
10	Datatrafiken.....	23
11	Utkomsten efter rehabiliteringen.....	24
11.1	Av prövning beroende rehabiliteringsunderstöd.....	24
11.2	Invalidpension.....	24
11.2.1	Invalidpensionsfall högst inom ett år efter rehabiliteringen.....	24
11.2.2	Förlängning av efterkarenstiden.....	25
11.2.3	Retroaktivt beviljad invalidpension.....	25
12	Kostnaderna och ansvarsfördelningen.....	26
13	Ikraftträdande.....	26

Juridiska avdelningen

6.6.1991

TILLÄMPNINGSANVISNINGAR ANGÅENDE REHABILITERINGEN

1

Allmänt

Lagstiftningen om rehabiliteringen har reviderats. Genom reformen strävar man till att göra samarbete mellan de nuvarande rehabiliteringssystemen effektivare och klarlägga samarbete mellan dem. Genom reformen hoppas man också att arbetstagarnas möjligheter att arbeta och klara de övriga krav som livet ställer skulle bli bättre och bestå under en längre än tidigare. Sålunda skulle också behovet att övergå till förtidspension minska.

Rehabiliteringsinstanser

Rehabilitering sköts i Finland av många instanser: social- och hälsovården, undervisningsförvaltningen, arbetsförvaltningen, Folkpensionsanstalten, arbetspensionsanstalterna samt olycksfalls- och trafikförsäkringsbolagen. Utöver dessa ordnar arbetsgivarna rehabilitering. Genom en egen separat lagstiftning har rehabiliteringen för krigsveteraner arrangerats.

Genom att utveckla samarbete och arbetsfördelningen mellan de riksomfattande och lokala rehabiliteringsinstanserna strävar man till att varje rehabiliteringsklient hänvisas till den rehabiliteringsinstans som bäst lämpar sig för tillfället. Sålunda undviker marginalfall och att onödiga överföringar från en instans till en annan görs. Angående samarbete har i lagarna stadgats om klientservice-samarbete inom rehabiliteringen. Enligt den skall bl.a. varje kommun se till att det inom kommunen verkar en lokal klientsamarbetsgrupp, i vilken de centrala rehabiliteringsinstanserna är representerade. Ytterligare har till lagarna som gäller olika rehabiliteringsinstanser fogats stadganden som förpliktar till samarbete.

Rehabiliteringsförpliktelsen

För att göra arbetsfördelningen klarare och förbättra rehabiliteringsklientens ställning har till lagarna angående rehabilitering; till exempel till arbetsförvaltnings- och hälsovårdslagarna; fogats stadganden som förpliktar till samarbete. Särskilt har lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten stiftats, enligt vilken folkpensionsanstalten har en allmän skyldighet att ordna rehabilitering. Även stadgandena om rehabilitering inom olycksfalls- och trafikförsäkringen har förnyats.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

För arbetspensionssystemet stadgades i samband med reformen inte om lagstadgad rehabiliteringsförpliktelse, utan rehabiliteringen är fortfarande beroende av prövning.

Utkomstskyddet

Brister i utkomstskyddet under rehabiliteringstiden har korrigerats och nivån på utkomstskyddet har gjorts enhetlig genom stadganden om rehabiliteringspenning. Folkpensionsanstalten betalar rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning om personen får rehabilitering som ordnas inom den offentliga hälso- eller socialvårdssystemet enligt lagen om företagshälsovård eller av folkpensionsanstalten. Rehabiliteringspenningen är lika stor som dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen.

Om en arbetspensionsanstalt fattar rehabiliteringsbeslutet är rehabiliteringsklienten berättigad till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna. Rehabiliteringspenningen enligt arbetspensionslagarna grundar sig på summan av den rehabiliterades pension, som dock höjs enligt vissa bestämmelser. Meningen är att förenhetliga nivån på utkomstskyddet under rehabiliteringstiden i förhållande till dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen.

Utredningen och hänvisningen

I lagreformen har också stadgats om att den pensionsanstalt som beviljar pensionen innan den fattar beslut om invalidpension skall utreda sökandens rehabiliteringsmöjligheter. Om invalidpensionsansökan avslås skall sökanden vid behov hänvisas till andra serviceformer. Dessutom har stadgats om i vilka situationer olika rehabiliteringsinstanser skall meddela varandra om sina rehabiliteringsåtgärder.

Pension efter rehabilitering

I samband med rehabiliteringsreformen ändrades också stadgandena om efterkarenstiden samt fogades ett stadgande till arbetspensionslagarna enligt vilket pensionen uträknas om pensionsfallet inträffar innan ett år har förflutit efter att tiden för betalning av rehabiliteringspenning gått ut.

Ikraftträdandet

Rehabiliteringslagarna träder i kraft 1 oktober 1991 och de tillämpas på rehabilitering som börjar sedan lagarna trätt i kraft.

Anvisningar

I detta cirkulär ges anvisningar om tillämpningen av stadgandena gällande rehabiliteringspenningen enligt arbetspensionslagarna. Angående datatrafiken

Juridiska avdelningen

6.6.1991

och ansvarsfördelningen ges anvisningar med ett särskilda cirkulär.

Arbetspensionsanstalterna förbund ger en närmare rekommendation om innehållet av arbetspensionsrehabiliteringen.

2

Huvuddragen av rehabiliteringsreformen ur arbetspensionssystemets synvinkel

Ur arbetspensionssystemets synvinkel är stadgandena om pensionsanstalternas utrednings- och hänvisningsskyldighet vid pensionsansökningssituationer samt anmälningsskyldigheten vid rehabiliteringstillfällen de viktigaste frågorna. Till lagen inrymdes dessutom stadganden om rehabiliteringspenning. Den nya lagen om rehabiliteringssamarbete gäller också arbetspensionsanstalterna.

I det följande behandlas huvuddragen så att också de övriga rehabiliteringsinstanserna beaktats.

2.1

Utrednings- och hänvisningsskyldigheten

På grund av det spridda rehabiliteringssystemet har det varit svårt för arbetstagaren att söka sig till nödvändig rehabilitering. Sålunda har pensioneringen ofta blivit det enda alternativet. Därför har till arbetspensionslagarna och folkpensionslagen fogats stadganden om att pensionsanstalten innan den fattar ett pensionsbeslut vid behov skall förvissa sig om att pensionsökandens rehabiliteringsmöjligheter har utretts. Motsvarande utredningsskyldighet har också olycksfalls- och trafikförsäkringsbolagen innan de beviljar bestående pension.

Utöver de tidigare nämnda stadgas i lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten att Folkpensionsanstalten vid behov skall utreda den försäkrades rehabiliteringsbehov senast när den försäkrade har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för 60 dagar. Genom detta stadgande har man velat säkerställa att rehabiliteringen konstateras i ett tidigt skede och genomförs i rätt tid.

Om arbetspensionsanstalten eller Folkpensionsanstalten avslår en invalidpensionsansökan skall pensionsökanden vid behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller till andra serviceformer. Motsvarande hänvisningsskyldighet gäller också olycksfalls- och trafikförsäkringsbolagen då de avslår rehabiliteringsansökan inom sitt eget system.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

2.2

Anmälningsskyldigheten

För handläggningen av en pensionsansökan är det nödvändigt för arbetspensionsanstalterna och Folkpensionsanstalten att känna till rehabiliteringsåtgärder som eventuellt redan genomförts och rehabiliteringspenningar som beviljats. Också för bestämmande av efterkarenstiden behövs uppgiften om för vilken tid rehabiliteringspenning utbetalats.

Angående förmedlingen av uppgifter har i arbetspensionslagarna för arbetspensionsanstalten stadgats om en skyldighet att underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder och rehabiliteringspenningbeslut.

I lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionssanstalten samt i lagen om rehabiliteringspenning har för Folkpensionsanstalten stadgats om motsvarande anmälningsskyldighet. Om detta stadgas närmare genom en förordning.

2.3

Utkomsskyddet under rehabiliteringstid

För att den rehabiliterade inte längre under rehabiliteringstiden skall stå utan utkomstskydd har en särskild rehabiliteringspenningsslag stiftats. Om rehabiliteringspenningen och dess belopp har stadgats också i arbetspensionslagarna. Rehabiliteringspenningen enligt arbetspensionslagarna är högre än den invalidpension som skulle betalas för motsvarande tid för att inställningen till rehabiliteringen skall bli positivare. Om arbetspensionsanstalten börjar rehabilitera en person, betalar anstalten rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna.

Om rehabiliteringsbehovet har uppkommit till följd av olycka, yrkessjukdom eller trafikolycka är det i första hand olycksfallsförsäkringsanstaltens eller trafikförsäkringsbolagets skyldighet att ersätta inkomstbortfallet för rehabiliteringstiden.

Om arbetsförvaltningen står för rehabiliteringen kan för undersöknings- och arbetsförsöksåtgärder i anslutning till placering av handikappade i arbete betalas dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Utkomsten under utbildningstiden för en studerande som blivit antagen till arbetskraftspolitisk vuxenutbildning tryggas så, att det till studeranden betalas utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90).

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Om någon annan än tidigare nämnda instanser - exempelvis Folkpensionsanstalten - rehabiliterar, bestäms utkomsten för rehabiliteringstiden enligt lagen om rehabiliteringspenning. Rehabiliteringspenningen enligt denna lag betalas av Folkpensionsanstalten.

2.4

Samarbete mellan rehabiliteringsinstanserna

Skötseln av rehabiliteringsärendena och rehabiliteringens kontinuitet förutsätter ett samarbete mellan olika rehabiliteringsinstanser. För ordnande av samarbete har lagen om rehabiliteringssamarbete stiftats. I lagen har stadgats om samarbete på rikspanet, det regionala och det lokala planet.

Delegationen för rehabiliteringsärenden som arbetar i samband med social- och hälsovårdsministeriet är liksom för närvarande samarbetsorganet på rikspanet. Delegationen har representanter från pensionsanstalterna.

På det regionala planet sköts samarbete så att det i anslutning till varje sjukhusdistrikt grundas en samarbetskommission för klientservice inom rehabiliteringen. Till kommissionen hör bl.a. en sakkunnig medlem som utsetts av Folkpensionsanstalten. Samarbetskommissionens uppgift är att planera, främja och följa samarbete mellan myndigheterna, samfunden och inrättningarna samt behandla principiellt viktiga frågor. I samarbetskommissionen behandlas inte enskilda rehabiliteringsfall, om det inte gäller en principiellt viktig fråga.

För det lokala samarbetet skall kommunen dra försorg om att det finns en samarbetsgrupp inom dess område. Kommuner kan också gemensamt utse en samarbetsgrupp. Till samarbetsgruppen hör bl.a. en av Folkpensionsanstalten utsedd medlem. Samarbetsgruppens uppgift är att främja rehabiliteringsinstansernas samarbete på kommunnivå. Samarbetsgruppen ger bland annat utlåtanden i enskilda rehabiliteringsfall. Arbetsgruppens utlåtande är dock inte bindande. Om någon annan än klienten själv ber om ett utlåtande, behövs klientens samtycke för behandlingen av ärendet. Utöver olika myndigheter, inrättningar eller samfund kan till exempel arbetshälsovården begära utlåtanden.

Varken arbetspensionssystemet eller olycksfalls- eller trafikförsäkringssystemet har representanter i samarbetsgrupperna på det regionala eller lokala planet. Om det i den lokala samarbetsgruppen be-

Juridiska avdelningen

6.6.1991

handlas ärenden som hör till dessa system, skall ifrågavarande försäkringsantalt beredas tillfälle att bli hörd i ärendet. Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral kan även representera arbetspensionsanstalterna.

3

Begrepp inom rehabiliteringen

Någon klar definition på rehabilitering finns inte. I allmänhet avses med rehabilitering sådana åtgärder som strävar till att skapa förutsättningar för den handikappade eller skadade att klara av sitt arbete, att återgå till sitt arbete, att reda sig socialt och överhuvudtaget fungera så självständigt som möjligt.

Rehabiliteringen indelas beträffande innehållet i fyra delar nämligen yrkesinriktad, medicinsk, social och pedagogisk rehabilitering.

På det lokal planet svarar den kommunala hälsovården för den medicinska rehabiliteringen, den kommunala socialvården för den sociala rehabiliteringen, arbetsförvaltningen och yrkesutbildningsmyndigheterna för den yrkesinriktade rehabiliteringen och undervisningsförvaltningen för den pedagogiska rehabiliteringen.

Utöver dessa ordnar Folkpensionsanstalten och olyckfallsförsäkringsanstalterna och trafikförsäkringsbolagen yrkesinriktad och medicinsk rehabilitering. Också företagshälsovården styr till rehabilitering och deltar på arbetsplatserna i verksamhet som strävar till att upprätthålla arbetsförmågan.

Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet är i huvudsak yrkesinriktad. Medicinsk rehabilitering ordnas endast som stöd för den yrkesinriktade rehabiliteringen.

I detta cirkulär avses med yrkesinriktad rehabilitering sådana åtgärder med vilka man strävar till att bevara eller återge arbetstagaren arbets- och förvärvsmöjligheter.

I de följande karakteriseras kort de olika instansernas yrkesinriktade rehabilitering samt arbetsfördelningen mellan dem.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

3.1

Yrkesinriktad rehabilitering inom olycksfalls- och trafikförsäkringen

Stadgandena om ersättning av rehabiliteringen och utkomstskyddet för rehabiliteringstiden enligt olycksfalls- och trafikförsäkringen ändrades i samband med reformen av rehabiliteringslagstiftningen så, att lagar om rehabilitering som ersätts enligt olycksfallförsäkringen och trafikförsäkringen stiftades.

För att rehabiliteringen skall ersättas räcker det enligt de nya stadgandena att ett rehabiliteringsbehov uppkommit genom olycksfall, yrkessjukdom eller trafikolycka. Ersättningen är inte längre bunden av om ersättning betalas för inkomstbortfall. Om rehabiliteringsbehovet kan konstateras har den skadade i första hand rätt till rehabilitering som ordnas av olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolaget.

3.2

Yrkesinriktad rehabilitering som Folkpensionsanstalten ordnar

I samband med reformen av lagstiftningen stiftades lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten. I lagen uppgräknas situationerna när Folkpensionsanstalten är skyldig att ordna yrkesinriktad och medicinsk rehabilitering. Dessutom kan Folkpensionsanstalten även ordna annan rehabilitering som är beroende av prövning.

Enligt lagen är det Folkpensionsanstaltens skyldighet att för en handikappad vars arbetsförmåga väsentligt har försvagats såsom yrkesinriktad rehabilitering ordna yrkesutbildning eller träning. Skyldigheten föreligger inte om rehabiliteringsbehovet är förorsakat av olycksfall, yrkessjukdom eller trafikolycka eller om rehabiliteringsåtgärder redan vidtagits av någon annan instans till exempel av arbetspensionssystemet.

Folkpensionsanstalten skall såsom yrkesinriktad rehabilitering ordna också sådana dyra och krävande hjälpmedel som behövs för att förbättra eller bevara en gravt handikappads arbetsförmåga och förvärvsmöjligheter.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

3.3

Yrkesinriktad rehabilitering inom arbetspensionssystemet

Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet är också efter lagändringen i huvudsak yrkesinriktad.

4 h - n §§ APL innehåller de nya stadgandena om rehabilitering. Motsvarande stadganden i de övriga arbetspensionslagarna är 1 och 4 b §§ KAPL, 6 § LFÖPL, 5 § FÖPL, 3 § KoPL, 25 § SjöPL och 18 b - e §§ SPL. Motsvarande ändringar görs också i Kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

Yrkesinriktad rehabilitering kan ges i form av rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller yrke samt arbetsutbildning. Också näringsunderstöd som stöder egen företagsverksamhet kan beviljas. Den efterlevande maken kan av den pensionsanstalt som betalar ut familjepensionen beviljas lån för utbildning och näringsunderstöd.

Arbetspensionssystemet vidtar inte några rehabiliteringsåtgärder om personen har skadats genom olycksfall eller trafikolycka eller fått yrkessjukdom. Härvid har olycksfallsförsäkringsanstalten eller trafikförsäkringsbolaget den primära skyldigheten att ordna yrkesinriktad rehabilitering för den skadade.

Angående de övriga rehabiliteringsanstalterna har i rehabiliteringslagarna inte stadgats om någon primär ordningsföljd.

Yrkesinriktade rehabiliteringåtgärder vidtas inte heller om någon annan instans redan har vidtagit sådana åtgärder. En sådan instans är i allmänhet Folkpensionsanstalten.

4

Behandlingen av ett rehabiliteringsärende inom arbetspensionssystemet

Arbetspensionssystemet har rehabiliterat och kan också efter reformen rehabilitera personer som sökt invalidpension eller som redan uppbär pension. Dessutom har rehabilitering ordnats och kan även i fortsättningen ordnas för att förebygga arbetsoförmåga hos personer som ännu arbetar.

Rehabiliteringsärendet kan bli anhängigt då pensionen första gången söks eller i samband med en fortsättningsansökan. Ärenden som kommer från arbetslivet kan anhängiggöras till exempel på arbetstagarens eget, arbetsgivarens eller arbetshälsovårdens initiativ.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Behandlingen av ett rehabiliteringsärende i arbetspensionsanstalten har två skeden. Först bedömer man rehabiliteringsbehovet och utreder hurudan rehabilitering arbetspensionsanstalten kommer att understöda. I det andra skedet beviljas rehabiliteringspenningen enligt arbetspensionslagarna.

Avgivande av löfte om rehabilitering

Pensionsanstalten kan besluta att vidta rehabiliteringsåtgärder m.a.o. att lova understöda rehabiliteringen. Härvid avges dock inget beslut, som enligt lag skulle kunna överklagas. Eftersom det är fråga om pensionsanstaltens meddelande om att rehabiliteringåtgärder kommer att vidtas och inte ett officiellt beslut, kallas meddelande i detta cirkulär rehabiliteringslöfte. Vid tidpunkten då löftet avges utreds att arbetstagaren har rätt till återstående tid.

Eftersom tidpunkten för avgivande av rehabiliteringslöftet motsvarar invalidpensionens pensionsfallstidpunkt, avges rehabiliteringslöftet skriftligt. Tidpunkten för fattande av rehabiliteringsbeslutet är enligt lagen tidpunkten då rehabiliteringslöftet första gången avges, fastän handläggningen av rehabiliteringsärendet skulle fördröjas t.ex. på grund av en rehabiliteringsundersökning. På basis av tidpunkten för avgivande av rehabiliteringslöftet utreds rätten till återstående tid, vilken är en förutsättning för beviljande av rehabiliteringspenning, och uträknas rehabiliteringspenningens belopp. På basis av tidpunkten för avgivande av rehabiliteringslöftet fastställs även invalidpensionen i sådana fall när pensionsfallet inträffar inom ett år efter det att rehabiliteringen upphört.

Om avgivande av rehabiliteringslöfter fördröjs på grund av utredningen av rehabiliteringsbehovet kan tidpunkten för avgivande av rehabiliteringslöftet också anses vara en tidigare tidpunkt.

En förutsättning för att rehabiliteringen skall lyckas är att den försäkrade förhåller sig positivt till rehabiliteringen. Utbetalningen av invalidpension kan dock inställas om pensionstagaren utan godtagbart skäl vägrar samtycka till rehabilitering (8 b § 1 mom. APL).

Beviljande av rehabiliteringspenning

I följande skede av rehabiliteringsärendet beviljas den som erhållit rehabiliteringslöfte rehabiliteringspenning. Om rehabiliteringslöftet sålunda har avgivits, har sökanden rätt till rehabiliteringspenning för rehabiliteringstiden. Om rehabiliteringspenningen skall fattas beslut som kan överklagas.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

4.1

Sökande av rehabilitering

Om sökande av rehabilitering hos arbetspensionsanstalterna har inte särskildt stadgats. För att pensionsanstalten skall erhålla de uppgifter som behövs för handläggningen av rehabiliteringsärendet har för ansökan av rehabilitering uppgjorts en ny blankett (blankett K, bilaga 1). Ansökningsblanketten är avsedd för arbetspensionssystemet och den är tillgänglig hos pensionsanstalternas egna servicepunkter. Ett rehabiliteringsärende kan också handläggas på basis av en formfri ansökan.

Som tilläggsutredning till rehabiliteringsansökan behövs, såsom vid ansökan om invalidpension, i allmänhet ett B-läkarutlåtande. Om för sökanden har gjorts en rehabiliteringsutredning t.ex. inom företagshälsovården, skall denna utredning fogas till ansökan. Såsom tilläggsuppgift kan vid behov av arbetsgivaren begäras en redogörelse för sökandens arbete och arbetsmiljö. Härvid används samma blankett som vid ansökan om individuell förtidspension. Om avsikten är att sökanden skall rehabiliteras hos sin tidigare arbetsgivare, underhandlar man med arbetsgivaren om rehabiliteringen.

Rehabiliteringsärendet kan komma för behandling hos pensionsanstalten också i samband med ansökan om invalidpension. Då behöver sökanden inte särskilt fylla i K-blanketten.

4.2

Förutsättningarna för beviljande av rehabilitering

Villkoren för beviljande av rehabilitering ingår i 4 h § APL. Enligt paragrafen kan pensionsanstalten tillhandahålla arbetstagaren yrkesinriktad rehabilitering för att förhindra arbetsoförmåga eller förbättra arbets- eller förvärvsförmågan. Utgångspunkten kan vara att rehabiliteringssökandens fysiska eller psykiska prestationsförmåga till följd av sjukdom, lyte eller skada inte längre mostvarar de krav hans arbete ställer eller att man kan varsla om en sådan utveckling ifall rehabiliteringsåtgärder inte vidtas.

För att rehabilitering skall beviljas förutsätts dessutom att arbetstagaren skulle ha rätt till heleffektiv pension, om han då rehabiliteringsbeslutet fattas (tidpunkten då rehabiliteringslöftet avgavs) skulle ha blivit arbetsoförmögen. Också en sådan person, som då rehabiliteringslöftet avgavs redan uppbär pension, i vilken återstående tid har beaktats, kan ha rätt till rehabilitering.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Under samma förutsättningar kan yrkesinriktad rehabilitering också beviljas företagare (5 § FÖPL, 6 § LFÖPL).

4.3

Utredning av rehabiliteringsbehovet

Då rehabiliteringsansökan kommer för handläggning till pensionsanstalten, utreds sökandens rehabiliteringsmöjligheter. Utredningen kan på uppdrag av pensionsanstalten utföras av Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral. Uppgifterna som behövs vid utredningen fås också från rehabiliteringsansökningsblanketten och från läkarutlåtandena som fogats till ansökningsblanketten. Ibland kan det redan till ansökningsblanketten ha fogats en färdig rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsbehovet och möjligheterna kan utredas t.ex. genom en rehabiliteringsundersökning, arbetsprövning och yrkesvägledning. Också medicinska specialundersökningar kan behövas för att utredning av klientens funktions- och arbetsförmåga. Sökandens egna önskemål om rehabiliteringen beaktas. Om rehabiliteringen anses vara motiverad, uppgörs en individuell rehabiliteringsplan i samråd med sökanden.

Uppgifter om Folkpensionsanstaltens eventuella rehabiliteringsåtgärder erhåller arbetspensionsanstalten med Folkpensionsanstaltens blankett SV 85 eller per telefon från lokalbyrån.

4.3.1

Utredningsskyldigheten i samband med pensionsansökan

Då ansökan om invalidpension kommer till pensionsanstalten för handläggning, skall pensionsanstalten enligt 4 j § APL vid behov säkerställa att sökandens rehabiliteringsmöjligheter har klarlagts. Den pensionsanstalt som avgör ansökan om invalidpension säkerställer detta. Om sökanden samtidigt har anställningar inom den privata och offentliga sektorn, säkerställer den pensionsanstalt som svarar för det huvudsakliga pensionsskyddet att utredningen har gjorts. Utredningsskyldigheten gäller både egentlig invalidpension och individuell förtidpension förhandsbeslutsskede.

Från utredningsskyldigheten kan avstås och pensionen kan beviljas i allmänhet endast om pensionssökandens hälsotillstånd är så svagt att man inte med yrkesinriktad rehabilitering uppnår en tillräcklig arbetsförmåga för återgång till arbetet. Från utredningsskyldigheten kan avstås också då det är frågan

Juridiska avdelningen

6.6.1991

om sökanden som redan är nära ålderpensionsåldern.

Annars skall arbetspensionsanstalten före det pension beviljas försäkra sig om att sökanden inte blivit i avsaknad av nödvändig rehabilitering. I den nuvarande invalidpensionsblanketten frågas dock inte om sökandens rehabiliteringsmöjligheten har utretts.

Enligt lagen om rehabiliteringspenning skall Folkpensionsanstalten utreda den försäkrades rehabiliteringsbehov senast när den försäkrade har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för 60 dagar. Om utredningen härvid påvisar att inget behov för yrkesinriktad rehabilitering föreligger eller att den inte förbättrar personens arbetsmöjligheter, kan utredningen anses vara tillräcklig också ur arbetspensionsanstaltens synvinkel. Den hindrar dock inte arbetspensionsanstalten från att överväga rehabilitering.

Arbetspensionsanstalten skall dock utreda rehabiliteringsbehovet och möjligheterna om sökandens omständigheter har förändrats till följd av rehabiliteringsutredning som någon annan instans, exempelvis Folkpensionsanstalten, har gjort.

Folkpensionsanstalten är dessutom på samma sätt som pensionsanstalterna skyldig att se till att sökandens rehabiliteringsmöjligheter har utretts innan pensionsbeslutet fattas. Om Folkpensionsanstalten ämnar bevilja invaliditetspension har den också säkerställt rehabiliteringsmöjligheterna. Härvid behöver arbetspensionsanstalten då den överväger att bevilja pension inte mera utreda rehabiliteringsmöjligheterna, ifall det inte föreligger några särskilda skäl till det.

Då man förhandlar om motstridiga pensionsbeslut skall också rehabiliteringsmöjligheterna beaktas.

4.3.2

Utredning av en pensionstagares rehabiliteringsmöjligheter

Utredningen av rehabiliteringsmöjligheterna för en person som redan uppbär pension kan bli aktuell till exempel på pensionstagarens eget initiativ eller i samband med handläggning av en fortsättningsansökan.

4.4

Hänvisning till andra serviceformer

Om en person har sökt invalidpension eller individuell förtidspension skall pensionsanstalten innan

Juridiska avdelningen

6.6.1991

pensionen beviljas vid behov sålunda förvissa sig om att sökandens rehabiliteringsmöjligheter har utretts.

Om ansökan om invalidpension eller individuell förtidspension kommer att avslås, skall pensionsanstalten vid behov hänvisa sökanden till rehabilitering eller till andra serviceformer som motsvarar hans behov. Härvid avses både s.k. första ansökningar och ansökningar om fortsatt pension. Då en ansökan avslås kan personen i regel anses klara av sitt tidigare arbete. Om han återgår till sitt tidigare arbete finns det i allmänhet inget behov att hänvisa honom till andra serviceformer. I övriga fall kan han hänvisas till exempelvis arbetsförvaltningen.

Den anstalt som först beslutar sig för att avslå ansökan, antingen arbetspensionsanstalten eller Folkpensionsanstalten, överväger också hänvisningsbehovet och den andra anstalten behöver sålunda inte utan särskilda skäl hänvisa sökanden till andra serviceformer.

Då Folkpensionsanstalten anser att hänvisningen är nödvändig uppmanar den alltid personen som fått avslagsbeslutet att kontakta sin egen lokalbyrå.

5
Avgörande av rehabiliteringsärende

5.1
Beslutsfattande pensionsanstalt

Den sista pensionsanstalten som svarar för det heleffektiva pensionsskyddet avgör rehabiliteringsärendet. Denna kan antingen vara en pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn. Den sista anstalten avgör ärendet och betalar rehabiliteringspenningen, i vilken sökandens alla grundpensioner enligt 8 § 4 mom. APL har beaktats.

Om rehabiliteringssökanden samtidigt har arbetsförhållanden eller företagarverksamhet, avgörs rehabiliteringsärendet efter förhandlingar med den andra anstalten av den pensionsanstalt, som har försäkrat anställningen eller företagarverksamheten som anses utgöra sökandens huvudsakliga arbete.

Om rehabiliteringsärendet har kommit för behandling i samband med pensionsansökan bestäms den beslutsfattande pensionsanstalten på det sätt som stadgats för pensionsansökans del.

En person som uppbär pension kan rehabiliteras av

Juridiska avdelningen

6.6.1991

den pensionsanstalt i vars pension den återstående tiden beaktats. Också Folkpensionsanstalten kan börja rehabilitera en person som uppbär på pension.

5.2

Beslut om rehabilitering eller rehabiliteringslöftet

Vidtagandet av rehabiliteringsåtgärder ankommer sålunda på den beslutsfattande pensionsanstalten. Något överklagbart beslut avges inte i sådana beviljanden eller nekande avgöranden av pensionsanstalten. Sökanden får dock ett skriftligt meddelande om avgörandet.

Om pensionsanstalten anser att rehabiliteringen är nödvändig och avger ett rehabiliteringslöfte, anses löftet binda pensionsanstalten åtminstone ett år räknat från det löftet avgavs om inte rehabiliteringssökandens förhållanden väsentligt förändrats. Efter ett år kan rehabiliteringsärendet vid behov omprövas.

Om rehabiliteringsärendet har anhängiggjorts i samband med pensionsansökan, skall beslut avges i ärendet om inte sökanden återtar sin ansökan. Om pensionssökanden börjar rehabiliteras, avslås i allmänhet ansökan om sökanden inte kan anses arbetsoförmögen. I sådana situationer när sökanden anses vara arbetsoförmögen och rehabiliteringen trots det inleds, beviljas i allmänhet pensionen endast för rehabiliteringstiden.

6

Rehabiliteringspenningen

6.1

Perioden för rehabiliteringspenning

Om sökanden har fått löfte om rehabilitering har han rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han till följd av rehabilitering är förhindrad att förvärvsarbeta.

Rehabiliteringspenning kan utbetalas också för väntetiden eller för tiden mellan rehabiliteringsbeslutet (tidpunkten då rehabiliteringslöftet avgavs) och rehabiliteringens början. Dessutom kan rehabiliteringspenning betalas för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Till följd av båda orsakerna kan rehabiliteringspenning betalas särskilt för högst tre månader per kalenderår.

Rehabiliteringspenning för väntetiden kan beviljas en person, som inte uppbär pension och vars arbetsförhållande redan har upphört, om han inte får

Juridiska avdelningen

6.6.1991

sitt utkomstskydd från annat håll. Betalning av rehabiliteringspenning för väntetiden kan vara nödvändig också då det på grund av personens hälsotillstånd inte är önskvärt att han arbetar före rehabiliteringen. Rehabiliteringspenning kan i dessa fall betalas enligt pensionsanstaltens prövning också för tiden mellan rehabiliteringsperioderna. För att också en person som rehabiliteras skall ha möjlighet till semester är det bland annat motiverat att betala rehabiliteringspenning för en semestermånad.

För en person som är pensionerad betalas rehabiliteringspenningen enligt huvudregeln endast för de månader under vilka han deltar i rehabiliteringen. Rehabiliteringspenningen betalas inte för tiden mellan rehabiliteringslöftet och rehabiliteringens början eller för tiden mellan rehabiliteringsperioderna, eftersom den rehabiliterade uppbär pension för dessa tider.

6.2

Rehabiliteringspenningens belopp

I 4 1 § APL har särskilt stadgats om rehabiliteringspenningens belopp för personer som uppbär pension och om beloppet av rehabiliteringspenningen då personen inte ännu uppbär pension. Rehabiliteringspenningen kan inte utbetalas delvis, såsom delinvalidpension.

6.2.1

Rehabiliteringspenningen för personer som kommer från arbetslivet

För en sådan person som inte uppbär pension bestäms rehabiliteringspenningen enligt det pensionsskydd han skulle ha haft rätt till om han vid den tid då rehabiliteringsbeslutet fattades eller vid den tid då rehabiliteringslöftet gavs skulle ha blivit helt arbetsoförmögen.

Om den som ansökt om invalidpension inte kan anses vara arbetsoförmögen, men han börjar rehabiliteras, avslås pensionsansökan. Härvid beviljas honom rehabiliteringspenning från arbetslivet.

Rehabiliteringspenningens belopp motsvarar summan av grundpensionerna förhöjd med 33 procent. Då pensionen som rehabiliteringspenningen grundar sig på räknas ut kan undantagsregeln enligt 7 § 2 mom. APL också komma att tillämpas. Även samordningsstadgandena skall tillämpas.

Då en pensionsanstalt inom den privata sektorn rehabiliterar en person, beaktas också grundpen-

Juridiska avdelningen

6.6.1991

sionsskyddet från den offentliga sektorn. Om rätten till återstående tid gäller både från den offentliga och från den privata sektorn, beaktas grundpensionsskyddet jämte återstående tid från den offentliga sektorn i den privata sektorns rehabiliteringspenning.

På motsvarande sätt beaktas då den offentliga sektorn börjar rehabilitera sökanden i denna sektors rehabiliteringspenningen också pensionsskyddet enligt den privata sektorn. Härvid bestäms dock pensionen som ligger som grund för rehabiliteringspenningen för den offentliga sektorns del enligt tilläggs pensionsskyddet.

Vid uträknande av rehabiliteringspenningen beaktas varken tilläggs pensionen från den privata sektorn eller folkpensionen.

Rehabiliteringspenningens belopp justeras med APL-index och beloppet kan även annars förändras under rehabiliteringstiden; till exempel till följd av en ny samordning.

Exempel på hur rehabiliteringspenningen för en person i anställning uträknas (bilaga 2).

6.2.2

Rehabiliteringspenningen för en person som uppbär pension

Om en person uppbär pension enligt 8 § 4 mom. APL betalas till honom utöver pensionen en rehabiliteringspenning för rehabiliteringstiden. Rehabiliteringspenningen utgör härvid 10 procent av summan av hans grundpensioner samt folkpensionens basdel, tilläggsdel och barntillägg.

Om en person har ansökt om invalidpension och han anses vara arbetsoförmögen, beviljas honom pension. Om man även börjar rehabilitera honom beviljar man honom dessutom rehabiliteringspenning för pensionstagare.

Rehabiliteringspenningens belopp förändras då pensionsbeloppet förändras. Folkpensionens belopp däremot utreds endast i början av rehabiliteringspenningsperioden och förändringar som gjorts i pensionen efter det beaktas inte. Om arbetspensionens belopp är så högt att personen inte är berättigad till tilläggsdel, kan folkpensionen direkt beaktas enligt basdelen och eventuellt barntillägg. I annat fall skall folkpensionens belopp utredas av Folkpensionsanstalten. Hela rehabiliteringspenningen, också delen som motsvarar folkpensionen, höjs med APL-index.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Exempel på hur pensionstagares rehabiliteringspenning uträknas (bilaga 3).

6.2.3

Specialsituationer

Om pensionsanstalten börjar rehabilitera en person som uppbär delinvalidpension och som inte förvärvsarbetar under rehabiliteringstiden, kan delinvalidpensionen för rehabiliteringstiden ändras till full invalidpension för viss tid och dessutom betalas en rehabiliteringspenning som utgör 10 procent av den fulla invalidpensionen. Delpensionen kan dock till följd av rehabiliteringen i allmänhet ändras till full invalidpension endast om rehabiliteringen fortgår minst ett år.

Om den person som uppbär delinvalidpension fortsätter sitt förvärvsarbete, beviljas utöver delpensionen en rehabiliteringspenning som utgör 10 procent av delinvalidpensionen. Om rehabiliteringen i dylika fall inte hänför sig till den rehabiliterades arbete, betalas rehabiliteringspenningen inte till arbetsgivaren.

Som fortsättning på full invalidpension som beviljats på viss tid kan för rehabiliteringstiden beviljas pension för viss tid och rehabiliteringspenning för pensionstagare. Om personen inte längre kan anses vara arbetsoförmögen, fortsätter utbetalningen av invalidpensionen inte utan i stället för pensionen betalas för rehabiliteringstiden en rehabiliteringspenning från arbetslivet. Rehabiliteringspenningen består då av den tidigare pensionen + 33 %.

7

Beslut om rehabiliteringspenning

7.1

Fattande av beslut

Enligt 4 n § APL gäller om rehabiliteringspenningen i tillämpliga delar vad som stadgats om pensionsbeslut. Sålunda skall ett beslut om rehabiliteringspenning på samma sätt som ett pensionsbeslut tillsändas pensionssökanden per post. Till beslutet fogas en uträkning om hur rehabiliteringspenningen uppkommit.

I beslutet konstateras att rehabiliteringspenningen betalas för rehabiliteringstiden. I beslutet anges tidpunkten när rehabiliteringspenningen börjar och den sannolika dagen då den upphör. Dessutom

Juridiska avdelningen

6.6.1991

konstateras det i beslutet att den rehabiliterade är skyldig att inlämna utredning om att rehabiliteringen fortgår, t.ex. ett intyg från skola då en ny termin inleds.

Genom beslutet kan meddelas om utbetalning av rehabiliteringspenning för väntetiden före rehabiliteringen börjar och om eventuella tider mellan rehabiliteringsperioder, trots att någon besvärsmått till den delen inte finns.

Till en person som redan uppbär pension avges ett särskilt beslut om rehabiliteringen.

7.2

Ändringssökande

Om avgivande av rehabiliteringslöfte eller avslag på rehabiliteringen ges inte något beslut som kan överklagas, eftersom det är fråga om en förmån enligt prövning.

Om rehabiliteringspenningen som beviljas för rehabiliteringstiden ges däremot ett överklagbart beslut, över vilket sökanden kan anföra besvär på samma sätt som över pensionsbeslut; först hos pensionsnämnden och vidare hos försäkringsdomstolen.

8

Utbetalning av förmåner under rehabiliteringstid

8.1

Utbetalning av rehabiliteringspenning

Enligt 4 n § APL gäller om utbetalning av rehabiliteringspenning i tillämpliga delar vad som stadgats om betalning av pension varför rehabiliteringspenningen på samma sätt som pension i allmänhet utbetalas månatligen. Utbetalningen av rehabiliteringspenningen börjar dock senast då rehabiliteringen inleds och den upphör då rehabiliteringen upphör.

I vissa fall är det nödvändigt att betala rehabiliteringspenning för en kortare tid än en månad, till exempel för en kort rehabiliteringsundersökning. Då rehabiliteringspenningen räknas ut för en kortare period än en månad används 30 dagar som rehabiliteringspenningens divisor.

Vid utbetalningen av rehabiliteringspenningen tillämpas inte stadgandena om primärtid, eftersom det för rehabiliteringstid inte betalas sjukdagpenning. Om den som rehabiliteras insjuknar under rehabiliteringen och sjukdomen fortgår längre än en månad, kan utbetalningen av rehabiliteringspen-

Juridiska avdelningen

6.6.1991

ningen avbrytas för sjukdomstiden.

Om utbetalningen av rehabiliteringspenningen fördröjs, utbetalas den förhöjd för dröjsmålstiden. Dröjsmålstiden räknas från det att utredningen som erfordras (t.ex. intyg över att skola börjat) har inkommit till pensionsanstalten.

Om rehabiliteringspenningen beviljas först efter det att rehabiliteringen har börjat och rehabiliteringspenningen hörvid beviljas retroaktivt, betalas den inte retroaktivt för längre än ett år. Tiden på ett år räknas från det rehabiliteringsärende har blivit anhängigt i arbetspensionsanstalten (K-ansökan, fri ansökan eller invalidpensionsansökan).

Rehabiliteringspenningen är skattepliktig inkomst på samma sätt som pensionerna.

8.2

Utbetalning av rehabiliteringspenningen till annan än den rehabiliterade själv

8.2.1

Allmänt

Om utbetalning av rehabiliteringspenning gäller i tillämpliga delar vad som stadgats om utbetalning av pension. Sålunda kan rehabiliteringspenningen eller en del av den betalas också till annan än den rehabiliterade själv (till exempel på ansökan till socialnämnden).

Om utbetalning av rehabiliteringspenningen till annan än den rehabiliterade själv gäller i tillämpliga delar samma anvisningar som utfärdats om utbetalning av pension till annan än pensionstagaren själv (cirkulär A 33/88).

8.2.1

Till arbetsgivaren

Arbetsgivaren kan betala lön till arbetstagaren för rehabiliteringstiden. För samma tid betalas härvid den del av rehabiliteringspenningen som svarar mot lönebeloppet till arbetsgivaren (4 n § 3 mom. APL). Om lönen är lägre än rehabiliteringspenningen, betalas skillnaden till den rehabiliterade själv.

Rehabiliteringspenningen betalas till arbetsgivaren förutsatt att arbetsgivarens ansökan har inkommit till pensionsanstalten innan rehabiliteringspenningen har betalats ut.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

8.3

Annat än till rehabiliteringen hörande förvärvsarbete

En förutsättning för att rehabiliteringspenning skall beviljas är att den rehabiliterade är förhindrad att utföra sitt förvärvsarbete. Oberoende av detta kan den rehabiliterade i någon mån utföra också annat än till rehabiliteringen hörande arbete under rehabiliteringstiden. Om inkomsterna blir betydligt höga avväger pensionsanstalten om förutsättningar för utbetalning av rehabiliteringspenningen lägre föreligger.

8.4

Ersättning av kostnader

Utöver rehabiliteringspenningen betalas ersättningar för de direkta och nödvändiga kostnaderna som rehabiliteringen har medfört; skolavgifter, kostnader för anskaffning av bok- och studiematerial samt resekostnader (4 m § APL). Om dessa kostnader ger Arbetspensionsanstaltens förbund en tillämpningsrekommendation.

8.5

Utmätning

Rehabiliteringspenningen är en förmån som ersätter lönen. Av rehabiliteringspenningens nettobelopp kan på samma sätt som av nettopensionen utmätas högst 1/3. Stadgandena om det skyddade beloppet skall dock beaktas.

Kostnadersättningarna under rehabiliteringstiden får inte utmätas.

9

Förändringar i omständigheterna och den rehabiliterades anmälningsskyldighet

Enligt den nya 4 n § APL gäller om rehabiliteringspenningen och beslutet om penningen bl.a. vad som stadgats om pensionstagarens anmälningsskyldighet och återindrivning av pensionen. Pensionsanstalten kan vid behov kräva utredning över fortsättningen av rehabiliteringen och vid behov avbryta utbetalningen av rehabiliteringspenningen från följande möjliga förfallodag. Om rehabiliteringspenningen betalats utan grund, kan den på samma sätt som pension som betalats utan grund återindrivas.

10

Datatrafiken

Ett APL-arbetsförhållande anmäls som upphört den dagen då lönebetalningen upphör. Om arbetsgivaren dock rehabiliteras till sin tidigare arbetsgivare tjänst, avbryts APL-arbetsförhållandet inte ifall

Juridiska avdelningen

6.6.1991

inte perioden utan lön är längre än ett år.

Företagarnas försäkring anses fortgå om företagaverksamheten fortsätter under rehabiliteringstiden.

Enligt det nya stadgandet 4 n § 2 mom. APL skall pensionsanstalten underrätta Folkpensionsanstalten om rehabiliteringsåtgärder och rehabiliteringspenningbeslut som avges.

Arbetspensionsanstalten får med blankett SV 85, som håller på att förnyas, vid behov av Folkpensionsanstalten uppgifter om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsbeslut och om de av Folkpensionsanstalten betalda rehabiliteringsperioderna.

Om datatrafiken mellan arbetspensionsanstalterna och Folkpensionsanstalterna, registeruppgifts-
trafiken och om pensionsfallsmeddelande har gett anvisningar med ett separat cirkulär C 5/91.

11

Utkomsten efter rehabiliteringen

11.1

Av prövning beroende rehabiliteringsunderstöd

För tiden efter rehabiliteringen kan till den som erhållit rehabilitering enligt arbetspensionsanstaltens prövning beviljas rehabiliteringsstöd om detta med tanke på hans sysselsättning är behövt. Rehabiliteringsstödet enligt prövning fastställs som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera rater. Det är högst rehabiliteringspenningen uträknad för sex månader.

Om rehabiliteringsunderstödet fattas inget beslut som kan överklagas.

Eftersom rehabiliteringsunderstödet enligt prövning inte betalas för den tid under vilken arbetstagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utreds dagpenninguppgifterna av arbetslöshetskassan eller av Folkpensionsanstalten innan rehabiliteringsunderstödet betalas.

11.2

Invalidpension

11.2.1

Pensionsfall högst inom ett efter rehabiliteringen

Det är möjligt att den rehabiliterade arbetstagaren blir arbetsoförmögen under rehabiliteringen eller

Juridiska avdelningen

6.6.1991

strax efter det att han efter rehabiliteringen återvänt till sitt arbete. Härvid är det viktigt att pensionsskyddet inte blir sämre till följd av rehabiliteringen. I 6 § 6 mom. APL har stadgats att invalidpensionen i det fall att pensionsfallet inträffar under rehabiliteringen eller inom ett år efter att rehabiliteringspenningen upphört, fastställs enligt samma grunder som om den skulle ha beviljats om arbetsoförmågan hade börjat vid tidpunkten då rehabiliteringsbeslutet fattades eller då rehabiliteringslöftet gavs.

11.2.2

Förlängningen av efterkarenstiden

I samband med lagreformen ändrades också stadgandet om efterkarenstiden enligt 6 § 3 mom. APL. Också rehabiliteringspenningar enligt arbetspensionslagarna och lagen om rehabiliteringspenning samt ersättningarna för inkomstbortfall som betalats enligt olycksfalls- och trafikförsäkringen förlänger efterkarenstiden.

Rehabiliteringsunderstödet enligt prövning förlänger dock inte rätten till återstående tid.

En förmån som gällt före lagen om rehabiliteringspenning kan från januari 1992 eller därefter ändras till en av Folkpensionsanstalten utbetald rehabiliteringspenning i överensstämmelse med lagen om rehabiliteringspenningar därefter. En dylik ändrad förmån enligt den nya lagen förlänger också efterkarenstiden efter 1.1.1992.

Rehabiliteringstid enligt APL jämställs inte med pensioneringstid och för denna tid uppkommer sålunda inget pensionsskydd. Om arbetstagaren dock samtidigt som han rehabiliteras har en anställning som omfattas av arbetspensionslagarna, tillväxer det på normalt sätt pension för anställningen.

11.2.3

Retroaktivt beviljad invalidpension

Frågan om pensionering skall i allmänhet inte behandlas under rehabiliteringstiden. Om invalidpension undantagsvis skulle beviljas till exempel av besvärinstans, skall invalidpensionen dock inte betalas retroaktivt för den tid under vilken rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna har betalats (4 d § 6 mom. APL).

Till en person som fått rehabiliteringspenning av Folkpensionsanstalten kan också invalidpension enligt arbetspensionslagarna retroaktivt betalas.

Juridiska avdelningen

6.6.1991

Härvid betalas endast skillnaden mellan rehabiliteringspenningen och pensionen. Rehabiliteringspenningen beaktas likväl som minskade endast en gång och den pensionsanstalt som betalar den retroaktiva pensionen skall därför utreda att rehabiliteringspenningen inte redan dragits av från någon annan pension, exempelvis folkpensionen.

Figur på hur rehabiliteringspenningen beaktas (bilaga 4).

12

Kostnaderna och ansvarsfördelningen

För den delen av rehabiliteringspenningen som motsvarar den heleffektiva invalidpensionen svarar den pensionsanstalt som har hand om rehabiliteringen. För den återstående delen av rehabiliteringspenningen (33 % eller 10 %) svarar pensionsanstalterna gemensamt.

För övriga kostnader som ansluter sig till rehabiliteringen och som inte är föranledda av rehabiliteringspenningen svarar den pensionsanstalt som har hand om rehabiliteringen ensam. Sådana kostnader är till exempel de av rehabiliteringen föranledda direkta kostnaderna och rehabiliteringsunderstödet enligt prövning.

13

I kraftträdande

Den nya rehabiliteringsstadgandena tillämpas på rehabilitering som börjar medan lagen är i kraft dvs. 1.10.1991 eller därefter. Om utbetalningen av rehabiliteringspenning börjar därefter, bestäms rehabiliteringspenningen enligt de nya stadgandena. I arbetspensionssystemet ändras inte de gamla rehabiliteringsfallen att överensstämna med den nya lagstiftningen.

Angående pensionsansökningar gäller utredningen av rehabiliteringsmöjligheterna och hänvisningsskyldigheten pensionsbeslut som avgetts efter 1.10.1991.

REHABILITERINGSANSÖKAN

K

Mottagen, plats och datum

SÖKANDE	Efternamn	Beslutet önskas på ☐ finska ☐ svenska
	Förnamn	Personbeteckning
	Utdelningsadress	Postnummer och postanstalt
	Telefon arbete hem	Förskottsinnehållningsprocent
	Civilstånd ☐ gift / sammanboende ☐ frångild / hemskillnad ☐ ogift ☐ änka / änking	Är Ni vårdnadshavare för barn? ☐ ja ☐ nej
BETALNINGS- ADRESS FÖR REHABILITE- RINGS- PENNINGEN	Penninginrättningens namn och kontor	Fullständigt kontonummer
ARBETSUPP- GIFTER OCH ARBETS- MILJÖ	Senaste arbetsgivare	Hur länge har Ni arbetat i detta yrke? år
	Nuvarande yrke	
Karakterisering av arbetet		
☐ lätt ☐ medeltungt ☐ tungt ☐ deltidsarbete ☐ heltidsarbete ☐ sittarbete ☐ ståarbete ☐ dagarbete ☐ skiftarbete ☐ inomhusarbete ☐ utomhusarbete ☐ tidavlönat ☐ prestationsavlönat		
Beskrivning av arbetet. Vilka uppgifter ingår i Ert arbete? Är arbetet fysiskt eller psykiskt påfrestande (arbetsställningar, arbetstakt m.m.)? På vilket sätt?		
Beskrivning av arbetsutrymmen och arbetsmiljö (buller, damm, drag, hetta, risk för olycksfall m.m.).		

	Har Era arbetsuppgifter ändrats eller planeras några ändringar i Era arbetsuppgifter på Er nuvarande arbetsplats?	
	☐ nej ☐ ja, vilka?	
TIDIGARE ARBETS-ERFARENHET	Hur länge har Ni arbetat?	
	år	
	Har Ni tidigare arbetat i ett annat yrke?	
	☐ ja ☐ nej	
	Vilket yrke?	Hur länge?
UTBILDNING	Grundutbildning	
	☐ folkskola	☐ mellanskola eller grundskola
		☐ student
	Yrkesutbildning	
	☐ yrkesskola	☐ institut eller motsvarande
☐ yrkeskurs eller utbildning på arbetsplatsen	☐ ingen yrkesutbildning	
☐ annan, vad?		
ARBETSFÖRMÅGA	Vilken sjukdom / sjukdomar försvårar Ert förvärvsarbete? Från och med när och på vilket sätt?	
	Har Ni varit borta från arbetet på grund av denna sjukdom?	Tid
	☐ ja ☐ nej	
UTREDNING OM HÄLSOTILLSTAND	Namnet på Er läkare	Mottagningsadress
	Ar detta företagshälsovården på Er arbetsplats?	Om inte, hur är företagshälsovården ordnad på Er arbetsplats?
	☐ ja	
	B-läkarutlåtande finns	
☐ bifogat	☐ hos Folkpensionsanstalten	
☐ på annat ställe, var?		

SJUKDAG-PENNING	Har Ni fått eller sökt dagpenning enligt sjukförsäkringslagen under de tre senaste åren? ☐ har inte fått / sökt ☐ har sökt ☐ har fått	Från Folkpensionsanstaltens byrå eller arbetsplatskassa, vilken?
ANNAN REHABILITERING	Har Ni fått eller ansökt om rehabiliteringstjänster från någon annan instans? ☐ ja ☐ nej	
Varifrån?		
☐ Folkpensionsanstalten ☐ olycksfalls- och trafikförsäkringsbolag ☐ arbetspensionsanstalt		
☐ undervisningsförvaltning ☐ arbetsförvaltning		
☐ annan, vilken?		
Vilken typ av rehabiliteringstjänster?		När?
REHABILITERINGS-UNDER-SÖKNING	Har Ni varit på rehabiliteringsundersökning? ☐ ja ☐ nej	Var och när?
REHABILITERINGS-PLAN	Vilka är Era rehabiliteringsplaner?	
ÖVRIGA ARBETS- OCH TJÄNSTE-FÖRHÅLLAN-DEN	Jag har varit anställd	
☐ hos staten ☐ hos kommun ☐ hos kyrkan ☐ annan		
Arbetsgivare		Tid
PENSIONER OCH ERSÄTTNINGAR	Får Ni pension eller ersättning? ☐ ja ☐ nej	
Varifrån?		
UNDER-SKRIFT	Jag försäkrar att uppgifterna i blanketten är riktiga. Jag samtycker till att läkare eller inrättning som har uppgifter om mitt hälsotillstånd kan lämna dem till pensionsanstalten.	
Datum		Sökandens underskrift

ANSÖKAN SANDS TILL	<ul style="list-style-type: none"> - pensionsanstalts eller försäkringsbolags kontor - Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts lokala ombud - Pensionsskyddscentralen, Semaforbron 7, 00520 HELSINGFORS, telefon (90) 1511
BILAGOR	<p>SF-B-utlåtande om den sökandes hälsotillstånd skall bifogas.</p> <p>En beskrivning av den sökandes arbete som gjorts av t.ex. skyddsombud eller förtroendeman kan bifogas ansökan. Vid behov kan pensionsanstalten också be arbetsgivaren om en sådan beskrivning.</p> <p>Om en rehabiliteringsplan redan gjorts eller skall göras, bifoga en kopia eller meddela varifrån den kan rekvireras.</p>
TILLÄGGS- UPPGIFTER	

VA/Anneli Ikkala

Exempel 1

FASTSTÄLLET AV REHABILITERINGSPENNINGEN DÅ PENSIONSANSTALTEN BÖRJAR REHABILITERA EN FÖRSÄKRAD SOM STÅR I ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Arbetstagaren är förr 2.11.1947.

Rehabiliteringslöftet avgas och rehabiliteringspenningens belopp uträknas 1.10.1991. Rehabiliteringen påbörjas 1.11.1991 varvid också utbetalningen av rehabiliteringspenningen börjar.

Då rehabiliteringspenningen bestäms är de pensioner som avses i 8 § 4 mom. APL och som arbetstagaren skulle vara berättigad till om han då rehabiliteringslöftet avgavs i sådan grad skulle ha blivit arbetsoförmögen att skulle vara berättigad till full invalidpension:

APL-pension	= 4 851,04 mk/mån (innehåller återstående tid)
StPL-pension	= 886,26 mk/mån
KTAPL-pension	= <u>542,38 mk/mån</u>
Inalles	= 6 279,68 mk/mån (index för år 1991)

Samordningen inverkar inte på pensionsbeloppet.

REHABILITERINGSPENNINGEN

$6\,279,68 \text{ mk/mån} + (0,33 \times 6\,279,68 \text{ mk/mån}) = 8\,351,97 \text{ mk/mån}.$

Rehabiliteringspenningen utbetalas av den APL-anstalt som ansvarar för rehabiliteringen.

VA/Anneli Ikkala

Exempel 2

FASTSTÄLLANDE AV REHABILITERINGSPENNINGEN DÅ ARBETSTAGAREN UPPBÄR PENSION.

Pensionstagaren är född 2.11.1947.

Pensionen har börjat 1.5.1989.

Pensionen enligt 8 § 4 mom. APL är:

APL-pensionen	=	4 851,04 mk/mån	(innehåller återstående tid)
StPL-pensionen	=	886,26 mk/mån	
KTAPL-pensionen	=	<u>542,38 mk/mån</u>	
Inalles	=	6 279,68 mk/mån	(enligt APL-index för år 1991)

Rehabiliteringslöftet har getts till pensionstagaren och rehabiliteringspenningen uträknas 1.10.1991. Rehabiliteringen börjar 1.1.1991 då också rehabiliteringspenningen börjar utbetalas.

I början av rehabiliteringspenningperioden är folkpensionens basdel 412 mk/mån och barntillägget 242 mk/mån.

Grundpensionen, FPL-basdel och FPL-barnförhöjning är inalles:

$$6\,279,69 \text{ mk/mån} + 412,00 \text{ mk/mån} + 242,00 \text{ mk/mån} \\ = 6\,933,68 \text{ mk/mån.}$$

REHABILITERINGSPENNINGEN

$$0,10 \times 6\,933,68 \text{ mk/mån} = 693,37 \text{ mk/mån}$$

APL-anstalten betalar APL-invalidpensionen	=	4 851,04 mk/mån
och rehabiliteringspenningen	=	693,37 mk/mån
Statskontoret betalar StPL-pensionen	=	886,26 mk/mån
Kommunerans pensionsförsäkring		
betalar KTAPL-pensionen	=	542,38 mk/mån
FPA betalar FPL-basdelen och barntillägget	=	<u>654,00 mk/mån</u>
Pensionstagarens utkomsskyddet		
för rehabiliteringstiden	=	7 627,05 mk/mån

De direkta kostnaderna som föranleds av rehabiliteringen betalar APL-anstalten.

VA/Anneli Ikkala

Exempel 3

BEAKTANDE AV REHABILITERINGSPENNINGEN ENLIGT LAGEN OM REHABILITERINGS-
PENNING DÅ INVALIDPENSION BEVILJAS FÖR SAMMA TID.

Folkpensionsanstalten har börjat rehabilitera en person och beviljat honom rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning från och med 1.10.1991. Rehabiliteringspenningen är 2 000 mk/mån.

Personer blir arbetsoförmögen 25.11.1991 och invalidpensionen börjar 1.12.1991.

Folkpensionsanstalten beviljar först personen folkpensionens basdel 412 mk/mån. Basdelen är lägre än rehabiliteringspenningen, varför basdelen inte utbetalas före det att rehabiliteringspenningen upphör.

Invalidpension enligt APL beviljas efter det att folkpensionens basdel har beviljats. APL-pensionen är 3 800 mk/mån. Eftersom rehabiliteringspenningen minskad med FPL-basdelen 2 000 - 412 mk = 1 588 mk, beviljats för samma tid betalas blir det APL-pension kvar att betalas för den

Från börjar av januari är APL-pensionen 3 800 mk/mån (enligt index för år 1991).

Rehabiliteringspenning har hunnit betalas ut till slutet av år 1991. Från början av januari 1992 beviljar FPA personen utöver basdelen tilläggsdel enligt folkpensionslagen.

	$\begin{aligned} & \text{APL} \\ & 3.800 - 2.000 - 412 \\ & = 1.388 \text{ mk} \end{aligned}$	$\begin{aligned} & \text{APL} \\ & 3.800 \text{ mk} \end{aligned}$
$\begin{aligned} & \text{Rehabiliterings-} \\ & \text{penning} \\ & 2.000 \text{ mk/mån} \end{aligned}$	$\begin{aligned} & \text{FPL-basdel (412mk)} \end{aligned}$	$\begin{aligned} & \text{FPL basdel+till-} \\ & \text{läggsdel} \end{aligned}$
1.10.91	1.12.91	1.1.92

TELA

VIESTI

SUOSITUS

10/14.8.1991

VERKSTÄLLIGHETSANSVISNINGARNA OM REHABILITERINGEN INOM ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Styrelsen för Arbetspensionsanstaltarnas Förbund (TELA) har godkänt bifogade verkställighetsanvisningar om rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet. Anvisningarna ersätter TELAs tidigare anvisningar och de tillämpas på rehabilitering som har inletts efter 1.10.1991.

Med vänlig hälsning

ARBETSPENSIONSANSTALTARNAS FÖRBUND

Marja-Liisa Pelander
Marja-Liisa Pelander

BILAGA

Verkställighetsanvisningar om rehabiliteringen inom
arbetspensionssystemet

VERKSTÄLLIGHETSANVISNINGAR OM REHABILITERINGEN INOM ARBETSPENSIONSSYSTEMET

	sida
1. Grunderna för rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet	1
1.1. Tidigare anvisningar	1
1.2. Utgångspunkt och mål	2
1.3. Grunden enligt lagstiftningen	3
1.4. Förhållandet till de andra rehabiliterings-systemen	4
1.5. Begrepp inom rehabiliteringen	5
2. Genomförande av rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet	5
2.1. Pensionsanstalterna	5
2.2. Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral (FRC)	6
2.3. Kommissionen för rehabiliteringsärenden inom TELA	7
3. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna och hänvisning till rätta serviceformer	7
3.1. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna	7
3.2. Uppdrag åt FRC	10
3.3. Hänvisning till behövlig service	11
4. Utlåtanden av Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral och kontakten mellan arbetspensionsanstalterna och FRC	12
4.1. Utlåtanden i rehabiliteringsärenden	12
4.2. Bedömningarna av sysselsättningsmöjligheterna	13
4.3. Upprätthållandet av kontakt	13
5. Innehållet av rehabilitering till arbete	14
5.1. Rehabiliteringsrådgivning	14
5.2. Rehabiliteringsundersökning	15
5.3. Arbetsprövning	15
5.4. Arbetsträning	16
5.5. Utbildning som leder till yrke	16
5.6. Näringsunderstöd	17
5.7. Medicinsk rehabilitering som stöder den yrkesinriktade rehabiliteringen	18
6. Förmåner för den rehabiliterade	
6.1. Utkomstskyddet under rehabiliteringstiden	19
6.2. Övriga förmåner	19
6.3. Studieutgifternas ersättningsnormering	22
6.4. Kostnadsersättningar	23
6.5. Förändringar i kostnadsnivån	23
6.6. Beskattningen av rehabiliteringsförmåner samt rehabiliteringspenningens utmätningsbarhet	23
7. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet och klientservicesamarbetet	24
7.1. Lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91)	24
7.2. Företrädarna för arbetspensionssystemet i samarbetsorganen	26
BILAGA 1 Begrepp inom rehabiliteringen	27

VERKSTÄLLIGHETSANVISNINGAR OM REHABILITERINGEN INOM ARBETSPENSIONSSYSTEMET

1. Grunderna för rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet

1.1. Tidigare anvisningar

Arbetspensionsanstaltarnas Förbund (TELA) fastställde senast 28.5.1981 anvisningarna om rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet. Anvisningarna har justerats med många cirkulär. Anvisningarna har stabiliserat rehabiliteringsverksamheten inom arbetspensionssystemet och skapat en enhetlig praxis för den. Anvisningarna finns enbart på finska.

Lagstiftningen om rehabiliteringen förnyas från och med 1.10.1991. Avsikten med revideringen är bl.a att på riksplan koordinera den rehabilitering som olika samfund och anstalter verkställer. Arbetspensionssystemets andel i den gemensamma arbetsfördelningen är inte närmare definierad.

Den centrala principen i rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet, att de pensionsförsäkrade får samma service oberoende av hur deras pensionskydd är anordnat. Varje pensionsanstalt avgör själv vilken andel och betydelse rehabiliteringen har i dess verksamhet och på vilket sätt de utvecklar rehabiliteringen samt vilka resurser de använder för detta.

Denna rekommendation ersätter TELAs tidigare rehabiliteringsanvisningar och den tillämpas på rehabiliteringen som påbörjats då lagen trätt i kraft.

Pensionsskyddscentralen (PSC) har särskilt gett anvisningar om tillämpningen av stadgandena om rehabiliteringspenning.

1.2. Utgångspunkt och mål

Arbetspensionsanstalterna är serviceanstalter och rehabiliteringen ingår som en del i deras verksamhet. Då rehabiliteringsärenden avgörs skall också den ekonomiska framgången beaktas.

Arbetspensionslagarna gör det möjligt för arbetspensionsanstalterna att ordna rehabilitering, men de förpliktar inte anstalterna till det. För pensionsanstalterna är rehabiliteringsuppgiften sekundär i motsats till den rehabilitering som ges enligt trafik- och olycksfallsförsäkringslagarna och den kompletterar det allmänna hälsovårdssystemet och övrig rehabiliteringsverksamhet. Verksamheten är alltså fortsättningvis beroende av prövning. Därför kan arbetspensionssystemet fritt välja och anpassa sin verksamhet efter rehabiliteringens helhetsbild.

Arbetspensionsanstalternas förbund rekommenderar att följande synpunkter skall beaktas då ett rehabiliteringsärende avgörs:

1. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet strävar till att bevara den försäkrades arbets- och förvärvsförmåga och sålunda stöda att den försäkrade hålls kvar i arbetslivet. Rehabiliteringsverksamheten minskar arbetspensionskostnaderna exempelvis på det sättet, att tidpunkten för invalidpensionsfallet förskjuts till ett senare skede eller att invalidpensionen upphör till följd av att arbetsförmågan har återfåtts. Det är skäl att inleda rehabiliteringenverksamheten i ett tidigt skede.

2. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet ges till en person som redan har placerat sig varaktigt i arbetslivet och vars fortsatta arbete till följd av hälsoskäl är hotat. Rehabiliteringen stöder inte utbildning som hänför sig till det normala levnadsloppet eller utbildning för ett yrke. Sålunda stöds inte en ung persons byte av yrke, om detta redan från början är en följd av ett misslyckat yrkesval redan om tiden i yrke inte ännu har stabiliserat sig.
3. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet är i huvudsak yrkesinriktad. Den är en långsiktig verksamhet som av arbetspensionssystemet i dess handhavande av rehabiliteringsprocessen fordrar ett fast grepp. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet är till sin natur individuell service.

1.3. Grunden enligt lagstiftningen

Enligt lagen om pension för arbetstagare (4 h §) kan en arbetstagare för att förhindra arbetsoförmåga eller förbättra arbets- och förvärvsförmågan såsom yrkesinriktad rehabilitering tillhandahållas rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller yrke, arbetsträning och näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses ovan.

Förutsättningen för erhållande av yrkesinriktad rehabilitering är att personen på basis av sin senaste anställning har rätt att räkna sig till godo den tid som förflutit från pensionsfallet till pensionsåldern (återstående tid) när pensionen fastställs eller att han uppbär en pension som fastställts på nämnda sätt.

I lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (4 b §) såsom också i lagen om pension för företagare (5 §) och lagen om pension för lantbruksföretagare (6 §) hänvisas till nämnda stadgande i lagen om pension för arbetstagare.

8 a § kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga motsvarar till sitt innehåll 4 h § APL. För att förhindra arbetsoförmåga eller förbättra arbets- och utkomstförmåga kan enligt stadgan en tjänsteinnehavare eller arbetstagare såsom yrkesinriktad rehabilitering tillhandahållas rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller yrke, arbetsträning och näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses ovan.

Enligt 25 § lagen om sjömanspensioner ges rehabilitering samt bestäms förutsättningarna för rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd och deras belopp enligt lagen om pension för arbetstagare. Dessutom skall pensionskassan iaktta vad som stadgas i lagen om rehabiliteringssamarbete.

Om arbetstagaren utan godtagbart skäl vägrar ta emot rehabilitering är det enligt pensionslagarna möjlighet att inställa utbetalningen av pension eller avbryta den helt eller delvis (8 b § 1 mom. APL).

1.4. Förhållandet till de andra rehabiliteringssystemen

Om rehabiliteringen för personer som har skadat sig i olycksfall i arbete eller trafikolycka har stadgats egna primärlagar. Likaså finns en egen lag om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten.

Till arbetspensionssystemets arbetsuppgifter hör i allmänhet sådana åtgärder, som jämsides med den allmänna hälsovården och rehabiliteringsverksamheten behövs för att den försäkrade skall kunna återgå till och hållas kvar i arbetslivet.

Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet riktar sig i första hand till personer vars yrkesinriktade rehabilitering inte genomförs inom de övriga rehabiliteringssystemen.

1.5. Begrepp inom rehabiliteringen

Rehabiliteringsverksamheten är vidsträckt och heterogen, dess begrepp många och terminologi riklig. Centrala begrepp är handikap, rehabilitering, yrkesinriktad rehabilitering, arbetsplatsrehabilitering, tidigrehabilitering och medicinsk rehabilitering (bilaga 1).

2. Genomförande av rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet

Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet genomförs av arbetspensionsanstalterna och Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral (FRC).

2.1. Pensionsanstalterna

Pensionsanstalterna ger råd åt sina rehabiliteringsklienter och riktar sin utbildnings- och informationsverksamhet gällande rehabiliteringen i första hand till sina egna klientföretag.

En del av arbetspensionsanstalternas rehabiliteringsklienter är personer i arbetslivet, som till följd av sjukdom eller skada lider risk att bli arbetsoförmögna och en del är personer som söker eller uppstår invalidpension. I den första gruppen kommer rehabiliteringsinitiativet i allmänhet från

klienten själv, arbetsplatserna eller samarbetsorganen och i den senare oftast i samband med handläggningen av pensionsbeslutet.

Arbetspensionsanstalterna anlitar i allmänhet FRC då de förmedlar rehabiliteringstjänster till sina klienter (se punkt 2.2.). Några pensionsanstalter har dessutom egen, självständig rehabiliteringsverksamhet.

2.2. Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral (FRC)

FRC är en registrerad förening, vars medlemmar består av Arbetspensionsanstalternas Förbund, Trafikförsäkringsföreningen och Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund. Till föreningens styrelse hör två medlemmar från varje medlemsförening samt direktören för FRC.

FRC uppgift är att, som en del av arbetspensionsförsäkringens rehabiliteringsverksamhet, ombesörja att den rehabilitering som den ersätter ordnas enhetligt och effektivt. Efter att ha fått ett uppdrag av en pensionsanstalt kartlägger FRC den försäkrades rehabiliteringsbehov och möjligheter, uppgör en rehabiliteringsplan och sörjer för att planen genomförs på ett ändamålsenligt och framgångsrikt sätt i enlighet med arbetspensionsanstaltens beslut.

I samband med FRC verkar en rehabiliteringsnämnd. Till den hör läkar- och juristmedlemmar från försäkrings- och pensionsanstalterna, sakkunniga från rehabiliteringsbranschen och representanter för den offentliga förvaltningen samt arbetsmarknads- och handikaporganisationerna. Nämnden består av tre sektioner av vilka en behandlar arbetspensionsfrågor.

Det slutliga rehabiliteringsavgörandet samt beviljandet av rehabilitering och rehabiliteringsförmåner görs alltid av ifrågavarande pensionsanstalt.

2.3. Kommissionen för rehabiliteringsärenden inom TELA

I samband med Arbetspensionsanstalternas Förbund verkar kommissionen för rehabiliteringsärenden vars uppgift är att utreda och undersöka frågor angående rehabilitering inom arbetspensionssystemet, att framlägga förslag som syftar till att utveckla verksamheten samt att övervaka att verksamheten genomförs. I kommissionen finns representanter för olika pensionsanstalter och FRC.

Arbetspensionsanstalternas Förbund informerar och ger rekommendationer om rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet.

3. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna och hänvisning till rätta serviceformer

Enligt 4 § APL skall pensionsanstalten innan den fattar beslut om en invalidpension vid behov se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Bekräftelsen är sålunda beroende av pensionsanstaltens prövning. Enligt pensionsanstaltens prövning kan även en person vars ansökan avslagits hänvisas till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans behov.

3.1. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Enligt lagen om företagshälsovård hör till företagshälsovården kontroll av hur en arbetstagare som på grund av lyte, skada eller sjukdom är handikappad, klarar sig i arbetet med beaktande av hans förutsättningar vad hälsan beträffar samt vid behov hänvisa honom till vård eller rehabilitering.

Också i den inkomstpolitiska helhetslösningen år 1990 ingår ett arbetsskyddsavtal om verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan (8 a §). Enligt det förutsätter effektiveringen av verksamheten som upprätthåller arbetsförmågan på arbetsplatsen samarbete mellan företagshälsovården, arbetsskyddsorganisationen, linjeledningen och personaladministrationen.

När en invalipensionsansökan inkommer till pensionsanstalten för handläggning, skall pensionsanstalten vid behov säkerställa att sökandens möjligheter till yrkesinriktad rehabilitering har klarlagts.

Rehabiliteringsmöjligheterna skall klarläggas speciellt när sökanden varaktigt deltar i arbetslivet och

- en utomstående samarbetsinstans (den vårdande läkaren, arbetsplatsen, arbetshälsovården, hälsovården, arbetsadministrationen) har tagit kontakt eller i sina utlåtanden rekommenderar yrkesinriktad rehabilitering;
- när personen på basis av de tillgängliga uppgifterna både vad hälsotillstånd och arbetsförmåga beträffar kan anses ha förutsättningar att fortsätta i arbetslivet, men återgång till det tidigare arbetet inte verkar troligt;
- när pensionsanstalten vid handläggningen av pensionsansökan inte ännu anser att pensionssökanden är arbetsoförmögen, men att det föreligger risk att arbetsförmågan förloras;
- när han är motiverad till rehabilitering och till att fortsätta i arbetslivet och till exempel själv i detta syfte har kontaktat pensionsanstalten.

Om tilläggsutredning av rehabiliteringsmöjligheterna på basis av handlingarna anses motiverad, kan utredningen framskrida genom diskussioner med sökanden och vid behov med arbetsgivaren och andra samarbetsinstanser.

Om sökanden är intresserad av yrkesinriktad rehabilitering eller om det för övrigt behövs en grundligare utredning av rehabiliteringsmöjligheterna, kan pensionsanstalten sända sökanden till rehabiliteringsundersökning eller annan motsvarande undersökning antingen direkt eller genom att sända en utredningsförfrågan till FRC.

En tillräcklig utredning över att en person inte kan rehabiliteras kan i allmänhet erhållas på basis av handlingarna exempelvis när

- den läkare som har gett utlåtande om invalipension, FPA eller någon annan rehabiliteringsinstans har uppskattat att några rehabiliteringsmöjligheter inte föreligger
- sökandens arbetsoförmåga är kortvarig
- det med beaktande av sjukdomens svårighet eller vårdskede inte finns möjligheter till yrkesmässig rehabilitering
- den sökande motiverat och definitivt anser att yrkesinriktad rehabilitering är omöjlig
- det med beaktande av sökandens ålder, utbildnings- och arbetshistoria, sjukdom och boningsort är uppenbart att yrkesinriktad rehabilitering inte är ändamålsenlig.

Om sökanden anser att yrkesinriktad rehabilitering inte är möjlig eller om man för övrigt inte finner

medel att genomföra rehabiliteringsåtgärder, kan rehabiliteringsundersökningen avslutas eller tillläggssutredning övervägas.

Rehabiliteringsbeslut och individuell förtidspension

Eftersom det i rehabiliteringen inom arbetspensions-systemet i huvudsak är fråga om yrkesinriktad rehabilitering, torde en utredning av rehabiliteringsmöjligheterna endast sällan komma i fråga om det gäller individuell förtidspension.

Med arbetsgivaren kan dock diskuteras om arbetstagarnes möjligheter att fortsätta arbetet t.ex genom arbetsarrangemang.

3.2. Uppdrag åt FRC

En bedömning av rehabiliteringsbehovet och -möjligheterna kan ges åt FRC åtminstone i det fall när arbetspensionsanstalten bedömer att det finns rehabiliteringsförutsättningar och ifall ingen klar plan på rehabiliteringsåtgärder finns eller en sådan inte ser ut att kunna gestaltas.

Uppdraget kan gälla

1. en bedömning av rehabiliteringsmöjligheterna som ges på basis av handlingarna
2. utredning av rehabiliteringsbehovet och möjligheterna och förverkligandet av rehabiliteringsplanen.

Pensionsanstalten sänder enligt sin prövning till FRC i huvudsak initiativ, som ifrågavarande person själv, enheter inom hälsovården eller arbetshälsovården, arbeidskraftsbyråerna och Folkpensionsanstaltens lokalbyråer har gjort.

I samband med uppdraget sänds följande handlingar och uppgifter med beaktande av datasekretessstadgandena till FRC

- kopior av läkarutlåtandena
- invalidpensions- eller rehabiliteringsansökan eller annan rehabiliteringsförfrågan
- pensionsanstaltens utredningar om arbetsförmågan eller rehabiliteringsbehovet
- kopia av PSC:s arbetsförhållanderegisterutdrag
- förhandlingspromemoria om möjligheterna till och förutsättningarna för återgång till arbetet
- övriga uppgifter som kan inverka på utredningen och bedömningen av rehabiliteringsärendet

3.3. Hänvisning till behövlig service

När en pensionsanstalt avslår en pensionsansökan hänvisar den enligt behov arbetstagaren till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans rehabiliteringsbehov (4 j § APL).

Förhandsanmälningsförfarandet med Folkpensionsanstalten strävar till att säkra att det inte görs motstridiga invalidpensionsbeslut.

Hänvisningen gäller sådana pensionssökanden som har fått avslag på sin ansökan, vilkas eventuella rehabilitering inte genomförs inom arbetspensionssystemet genom FRC:s eller pensionanstaltens försorg. Ansvaret för rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet upphör med hänvisningen.

Då det gäller behovet av yrkesinriktad rehabilitering, kan sökanden hänvisas till exempelvis sin arbetsgivare eller den lokala Arbetskraftsbyrån. Då det gäller medicinsk rehabilitering är målen för hänvisningen arbetshälsovården, den lokala

hälsovårdscentralen och rehabiliteringsundersökningssenheten inom i frågavarande centralsjukhus.

4. Utlåtanden av Försäkringsbranschens rehabiliteringscentral och kontakten mellan arbetspensionsanstalten och FRC

4.1. Utlåtanden i rehabiliteringsärenden

När en begäran om utlåtande inkommit utreder FRC den försäkrades rehabiliteringsbehov och möjligheter samt ger utlåtanden till arbetspensionsanstalten om hur rehabiliteringsärendet framskrider.

Om utrednings- och undersökningskostnaderna överstiger den sedvanliga nivån, begär FRC särskilt pensionsanstaltens godkännande för dem.

I alla sådana ärenden i vilka rehabiliteringsutlåtande inte har getts senast inom fyra månader, ger FRC en mellantidsrapport. Om rehabiliteringsärendets bedömningskede ytterligare förlängs, avger FRC senast inom sex månader från det tidigare en ny mellantidsrapport.

Ett förslat till rehabilitering avger FRC till pensionsanstalten för avfattande av ersättningsbeslut i sådana ärenden, i vilka ett arbetsrehabiliteringsprogram kan genomföras.

Ett slututlåtande avger FRC antingen efter bedömningskedet eller efter det att rehabiliteringsprogrammet genomförts. Bedömningslututlåtande innehåller en utredning om orsakerna till varför rehabiliteringsåtgärder inte kan vidtas. Rehabiliteringsavskrivningen gäller slutresultatet av de uppfyllda arbetsrehabiliteringsprogrammet.

4.2. Bedömningarna av sysselsättningsmöjligheterna

I allmänhet bedömer pensionsanstalten själv personens sysselsättningsmöjligheter.

Pensionsanstalten kan också begära FRC:s utlåtande om sysselsättningsmöjligheterna när pensionstagaren trots ett väl framskridet återställande inte har sökt sig tillbaka till sitt tidigare arbete eller något annat arbete eller när pensionstagaren efter annan rehabilitering än rehabilitering inom arbetspensionssystemet inte placerar sig i arbetslivet.

Till FRC sänds samma handlingar och uppgifter som när rehabilitering blir anhängigt (punkt 3.2.).

FRC skaffar tilläggsutredning av Arbetskraftsmyndigheterna och andra behövliga instanser och avger sin bedömning tre veckor efter det bedömningsförfrågan har inkommit.

4.3. Upprätthållandet av kontakt

FRC upprätthåller kontakt med arbetspensionsanstalten i rehabiliteringsärendets olika framskridningsskeden. Den meddelar arbetspensionsanstalten om avbrytande av eller förändringar i rehabiliteringsprogrammet samt om avslutande av det.

Arbetspensionsanstalten ger medan rehabiliteringsärendet är anhängigt nya uppgifter till FRC angående den arbetspensionsförsäkrades hälsotillstånd och arbetsuppgifter liksom också förändringar i pensionsituationen samt övriga uppgifter som inverkar på rehabiliteringen.

Om arbetspensionsanstalten anser att den rehabiliteringsrekommendation FRC:s byrå har gett är otill

räcklig, kan den på pensionsanstaltens begäran lämnas för sektionsbehandling vid rehabiliteringsnämnden i FRC innan det slutliga ersättningsavgörandet om rehabiliteringen görs.

Arbetspensionsanstalten meddelar sitt rehabiliteringsbeslut till FRC.

5. Innehållet av rehabilitering till arbete

5.1. Rehabiliteringsrådgivning

Rehabiliteringsrådgivning är en form av klient-samarbete. Rehabiliteringsrådgivningen grundar sig på en jämlig växelverkan mellan klienten och den som rehabiliterar. Med den strävar man till att minska klientens skador som förorsakats av funktionsella begränsningar.

Vid sidan av de begränsande faktorerna beaktas klientens resurser och den tillgängliga servicen i samhället. Rehabiliteringsrådgivningen grundar sig på högaktande av klientens individualitet och godkännande av hans personlighet. Rehabiliteringsrådgivningen utgår från klientens helhetssituation och från hur han själv upplever sin situation.

Klientarbetet i rehabiliteringen ansluter sig till de olika rehabiliteringsskedena, vilka är bedömning av rehabiliteringsbehovet och -möjligheterna, uppgörande av en rehabiliteringsplan, stödande av genomförandet av planen och säkrande av rehabiliteringsresultatet genom uppföljning. Med hjälp av rehabiliteringsrådgivning ordnas och koordineras de olika funktionerna och de till dem lydande skedena till en ändamålsenlig helhet. Som praktisk verksamhet är rehabiliteringsrådgivningen i huvudsak olika former av upprätthållande av kontakt med klienten samt med arbetsgivarna, Arbetskraftsmyndigheterna

och andra motsvarande rehabiliteringsmyndigheter och organisationer.

5.2. Rehabiliteringsundersökning

Med rehabiliteringsundersökningen bedömer man personens rehabiliteringsbehov och -möjligheter. Utlåtande om rehabiliteringsundersökningen innehåller i allmänhet också en rehabiliteringsplan för personen som undersökts. Typiskt för rehabiliteringssundersökningen är att den är "tvärvetenskaplig". Forskningsgruppen består i huvudsak av experter inom medicin, psykologi, socialbransch och arbetsliv.

Hur omfattande rehabiliteringsundersökningen är beror på klientens behov för tillfället. Den kan genomföras fullständigt; så att den täcker alla delområden i någon anstalt som ger undersökningsservice eller som en mera begränsad undersökning hos t.ex. Arbetskraftsbyrån. Härvid ligger huvudvikten på yrkesvägledningspsykologens undersökningar och på yrkesrådgivarens utredningar. De medicinska frågorna utreds redan i tidigare skeden av rehabiliteringsprocessen.

5.3. Arbetsprövning

Med arbetsprövning avses försök, undersökning och bedömning av en handikappad persons arbetsförutsättningar. Arbetsprövning ges i praktiskt arbete antingen på en anstalt eller utanför den med hjälp av en enhetlig medicinsk, psykologisk och yrkesmässig bedömning. Arbetsprövning kan också ges på annat sätt exempelvis genom försöksarbete på arbetsplatsen utan närvaro av tidigare nämnda specialbranscher.

5.4. Arbetsträning

Arbetsträningen föregås ofta av arbetsprövning.

Med arbetsträning avses skaffande av de yrkesmässiga färdigheter som behövs i arbetet. Den genomförs inom ramen för ett individuellt program. Med träningen siktar man i allmänhet till att arbetsförhållandet skall fortgå och att den tidigare erhållna yrkesfärdigheten och erfarenheten skall utnyttjas för arbetsuppgifter som ur den handikappades synvinkel är mera lämplig.

Arbetsträningen är i allmänhet träning av och praktisk orientering i olika arbetsuppgifter och träning av de färdigheter som krävs i ifrågavarande arbete. Jämsides med den praktiska träningen kan till arbetsträningen ansluta sig också teoretisk undervisning som ges utanför arbetsplatsen.

5.5. Utbildning som leder till ett yrke

Den yrkesinriktade utbildningen har många former. Målet är att skaffa yrkesmässig kompetens. Sålunda kan studier i yrkesläroanstalternas vuxenutbildning komma i fråga. Denna utbildningsform innehåller såväl grund-, fortsättnings- som kompletteringsutbildning. Också högskolestudier kan komma i fråga såsom också yrkes- och kompletterande utbildning som ges i form av kurser vid dessa. Också vid folkhögskolor, medborgar- och arbetarinstitut kan man idka kompletterande studier. Behövlig utbildning kan ordnas också med hjälp av företag som säljer utbildningstjänster.

Utbildningen kan också genomföras som läroavtalsutbildning och flerformsstudieutbildning-, privatstudier eller fjärrstudier. Då man överväger de olika alternativen till utbildning för yrke skall

man också beakta den personalutbildning som arbetsgivaren förverkligat. Denna utbildning bekostar arbetsgivaren själv.

5.6. Näringsunderstöd

Med näringsunderstöd avses ett räntefritt lån eller ett lån som beviljats mot lägre ränta än normalt eller ett understöd, som en arbetspensionsanstalt beviljar den försäkrade för att idka näring eller yrke.

Understödet beviljas för anskaffning av arbetsredskap, maskiner och råmaterial eller för grundande av företag. Beroende på näringen kan understöd beviljas också för fasta byggnader. Understöd kan vidare beviljas för utvecklande av ett eget företag eller t.ex. för omläggning av produktionen.

Beviljande av näringsunderstöd förutsätter att den försäkrade får sin huvudsakliga utkomst från den verksamhet som understöds. Understödet skall vara en lika viktig inkomstkälla som löneinkomsten är i en anställning. Då understödet beviljas säkerställer man förutom personens företagaregenskaper även företagets verksamhetsförutsättningar och konkurrenskraft. Då ansökan om näringsunderstöd handläggs utreds att den försäkrade har tillräckliga företagarfärdigheter och vid behov understöds behörig företagarutbildning. För att understödet skall vara ändamålsenligt både ur ekonomisk och rehabiliteringssynpunkt skall andelen av det utgöra en tredjedel, högst hälften, av hela företagsprojektets helhetsfinansiering. Det rekommenderas att den försäkrades egna finansiering, den utomstående finansieringen och näringsunderstödet var och en utgör en tredjedel av helhetsfinansieringen. Det huvudsakliga syftet med näringsunderstödet är närmast att täcka kostnaderna för anskaffning av

arbetsredskap och maskiner. Ifall både lån och understöd beviljas, får understödets andel vanligen inte överstiga 1/3 av hela näringsunderstödsbeloppet.

En förutsättning för beviljande av lånet är i allmänhet bankgaranti eller annan godtagbar säkerhet. Då säkerheten värderas skall företagets storlek och kvalitet beaktas på samma sätt som för företag i allmänhet.

5.7. Medicinsk rehabilitering som stöder den yrkesinriktade rehabiliteringen

Hälsovården förverkligar den medicinska rehabiliteringen. Under den yrkesinriktade rehabiliteringen samarbetar man vid behov med hälsovården. Sålunda stöder man yrkesinriktad rehabilitering också i fall enligt prövning.

Medicinsk rehabilitering kommer i fråga i arbetsrehabiliteringsprogrammets förberednings-, planerings och realiseringskede. Medicinsk rehabilitering kan sålunda komma i fråga t.ex. i följande situationer och former:

1. läkarundersökning eller av läkare föreskrivna undersökningar för utredning av rehabiliteringsbehovet, för medicinsk bedömning av det planerade rehabiliteringsprogrammet och för definition av fortsättningen på rehabiliteringsprogrammet
2. rehabiliteringsprogram eller anpassningsträning, i samband med vilket man samtidigt utreder den rehabiliterades förutsättningar för rehabilitering till arbete

3. fysikalisk vård i samband med undersökning vid rehabiliteringsundersöknings- eller arbetsprövningsanstalt eller arbetsprövning
4. åtgärder inom den medicinska rehabiliteringen, som klart hjälper den rehabiliterade att utnyttja servicen inom rehabiliteringen till arbete
 - som inverkar gynnsamt på kvarstående i arbete eller direkt på återgång till det
 - som hänför sig till rehabiliteringsprogram i realiseringsskedet, dock inte när åtgärden slutgiltigt avbryter genomförande av programmet
 - som stöder arbetsplaceringsskedet efter en genomförd arbetsrehabilitering.

6. Förmåner för den rehabiliterade

6.1. Utkomstskyddet under rehabiliteringstiden

PSC:s cirkulär A 17/91 behandlar närmare förutsättningar för beviljande av rehabiliteringspenning.

6.2. Övriga förmåner

1. Rätt till ersättningar

Ersättning för tilläggskostnader betalas till en person, som på Försäkringsbranschens rehabiliteringscentrals eller en pensionsanstalts uppmaning eller rekommendation har åsamkats tilläggsutgifter för deltagande:

- i undersökningar som närmare specificeras i arbetspensionsrehabiliteringens verkställighetsanvisningar

- i yrkesutbildning, arbetsträning eller arbetsprövning, i förverkligande av medicinvård eller annan rehabilitering till arbete.

På samma sätt ersätts den rehabiliterade för de tilläggskostnader som uppkommit på grund av undersökningar för avgörande av pensions- eller rehabiliteringsärenden som gjorts på uppmaning eller begäran av arbetspensionsanstalten .

2. Reseersättningar

De direkta resekostnaderna ersätts mot betald faktura eller annan utredning. Direkta resekostnader är kostnader för rese-, plats- och sovplatsbiljetter.

Resan skall göras med anlitande av det förmånligaste färdssättet och -klassen med tåg, båt eller buss, om inte särskilda skäl såsom svår skada eller sjukdomens art eller besvärliga trafikförbindelser förutsätter anlitande av annan form av transport.

Om användningen av egen bil är motiverad på grund av svår skada eller sjukdom ges full kilometerersättning enligt statens resestadga. Om nyttjande av egen bil grundar sig på besvärliga trafikförbindelser, ersätts hälften av kilometerersättningen.

Till en person som utbildas i yrkesläroanstalt eller som får annan långvarig yrkesutbildning på främmande ort, ersätts resan till studieorten på hösten och returen till hemorten på våren som resekostnader mellan hemorten och rehabiliterings-/studieorten. Dessutom ersätts resekostnaderna mellan hemmet och utbildningsorten en gång i månaden. För en studerande som försörjer barn ersätts hemresorna högst en gång i veckan.

Även lokala resekostnader ersätts i samband med rehabilitering som ges på främmande ort eller hemort, ifall utbildningsanstalten inte ersätter dem.

Ersättningarna för resor som gjorts med eget fort-skaffningsmedel justeras årligen så att de motsvarar resestadgan för statens arbetstagare. TELA meddelar i sina rekommendationer de årliga justeringarna.

2.1. Ersättning för kost- och logi och övriga kostnader

Tilläggskostnaderna för kost- och logi ersätts endast enligt de faktiska tilläggskostnaderna. Ersättning erlaggs för kostnader som föranletts av resedagar och för vistelse på främmande ort eller anstalt.

2.2. Tilläggskostnader för resedagar

Tilläggskostnaderna för resedagar ersätts med dagpenning och inkvarteringsersättning. Dessa meddelas av TELA och justeras årligen att överensstämma med resestadgan för statens arbetstagare. Kostnader för undersökning som gjorts på pensionsanstaltens uppmaning för avgörande av pensions- eller rehabiliteringsärenden ersätts med dagpenning och inkvarteringsersättning, emedan de anses vara en följd resa.

3. Tilläggskostnader för vistelse på främmande ort eller på anstalt

Om avgiften på undersöknings- och kursplatsen eller yrkesskolan har fastställts enligt full inkvartering, ersätts dessa kostnader oberoende av om den som skall rehabiliteras bor på internat eller åter i internatets matsal. Om helinackorderingen är gratis, erlaggs ingen särskild ersättning.

I övriga fall ersätts tilläggskostnaderna som beror på vistelse på främmande ort med deldagpenning. Särskilda inkvarteringskostnader ersätts inte.

Försörjningsersättningen ersätts endast för ledigheter som ansluter sig till förverkligande av rehabiliteringsprogrammet och andra ledigheter som hänför sig till det, förutom jullovet.

4. Kompletterande anvisning

Då verkställighetsanvisningarna om rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet tillämpas följs de gällande stadgandena i resestadgan för statens arbetstagare, ifall i anvisningarna inte uttryckligen har meddelats något annat.

6.3. Studieutgifternas ersättningsnormering

Som rehabilitering ersätts kostnader vilka beror på undervisning i yrkesläroanstalter, social- och hälsovårdsläroanstalter, konstindustriella läroanstalter, i gymnasium, i tekniskt läroverk och handelsläroverk enligt kalkylerad medeltalsnorm. Undantag är terminsavgifter och resekostnader som ersätts särskilt till fullo.

Följande utgifter föranledda av undervisning i tidigare nämnda skolformer betalas till den studerande :

1. Terminsavgifter enligt verkliga kostnader
2. Dagliga resekostnader med utnyttjande av det förmånligaste färd sättet enligt faktiskt värde
3. Resor till studieorten enligt anvisningar som ges särskilt
4. Tilläggskostnader som beror på vistelse på främmande ort och specialkostnader enligt

- prövning i samband med studier på hemorten
5. Övriga kostnader för undervisning, såsom avgifter för böcker och direkta studiematerial ersätts enligt normersättningsprincipen. TELA meddelar årligen genom sin rekommendation normeringsersättningsbeloppen som justerats till följd av förändringar i prisnivån. Beloppen höjs till närmaste hundra mark.
 6. Ifall sjukdomen eller skadan förorsakar särskilda kostnader för studiematerialets del, beaktas detta särskilt.

6.4. Kostnadsersättningar

Fakturor som föranletts av deltagandet i rehabilitering handläggs av arbetspensionsanstalten. Vid behov kan pensionsanstalten sända fakturorna för granskning till FRC.

Kostnaderna som föranletts av deltagande i rehabilitering, såväl undersökningskostnaderna som deltagandet i rehabiliteringsprogrammet, erlæggs alltid av den pensionsanstalt som gett rehabiliteringsuppdraget.

6.5 Förändringar i kostnadsnivån

TELA ger till följd av att prisnivån ändras en årligen en rekommendation om de penningbelopp, med vilka tilläggskostnaderna skall ersättas för vistelse på främmande ort och resedagpengarna samt ersättningsbeloppen.

6.6 Beskattningen av rehabiliteringsförmåner samt rehabiliteringspenningens utmätningsbarhet

Rehabiliteringspenningen är beskattningsbar inkomst för den rehabiliterade.

Om den rehabiliterade får understöd t.ex. för införskaffande av arbetsredskap, får han inte dra av anskaffningsutgiften i beskattningen som avskrivning (8 § 2 mom. lagen om beskattning inkomst av näringsverksamhet)

Rehabiliteringspärmen innehåller en särskild anvisning om beskattning av rehabiliteringsförmåner som gjorts i samverkan med skattestyrelsen.

Rehabiliteringspenningen är utmättningsbar inkomst för den rehabiliterade.

7. Rehabiliteringen inom arbetspensionssystemet och klientservicesamarbetet

7.1. Lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91)

I lagen om rehabiliteringssamarbete stadgas om samarbete mellan myndigheter, samfund och inrättningar vid tillhandahållande av rehabiliterings tjänster, bedömning av klienternas rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmöjligheter, ordnande av utbildning i samband med rehabiliteringen samt främjande av sysselsättningen.

Social- samt hälso- och sjukvårdsmyndigheterna, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna och Folkpensionsanstalten skall på det lokala och regionala planet samt på riksplanet samarbeta vid koordineringen av rehabiliteringsåtgärder i situationer där det annars är svårt att tillgodose en rehabiliteringsklients servicebehov.

Till en rehabiliteringssamarbetsgrupp på det lokala planet hör företrädare för social-, hälso- och sjukvårds- samt arbetskraftmyndigheterna och Folkpensionsanstalten. Samarbetsgruppen skall vid behov till sina möten kalla också företrädare för

bl.a. arbetspensionsförsäkringssystemen samt dessutom höra sakkunniga. Rehabiliteringssamarbetsgruppen skall planera, främja och följa myndigheternas, inrättningarnas och samfundens samarbete på det lokala planet samt behandla principiellt viktiga frågor som gäller klientservicen inom rehabiliteringen. Den kan dessutom ge utlåtanden i enskilda ärenden som gäller klientservicen inom rehabiliteringen. Om utlåtande gäller bl.a. sådana åtgärder som berättigar till ersättning enligt arbetspensionssystemet, skall enligt lagen den försäkringsanstalt som berörs ges tillfälle att bli hörd.

På det regionala planet verkar för varje sjukvårdsdistrikt en rehabiliteringssamarbetskommission. Den skall planera, främja och följa det samarbete mellan myndigheter, samfund och inrättningar samt behandla principiellt viktiga frågor som gäller rehabiliteringssamarbetet. Den kan i särskilda fall också behandla enskilda ärenden som gäller klientservicen inom rehabiliteringen. Samarbetskommissionen består av sakkunniga som företräder de centrala social- samt hälso- och sjukvårdsmyndigheterna, samfunden och inrättningarna inom rehabiliteringssamarbetet samt från undervisnings- och arbetsförvaltningen och Folkpensionsanstalten. Liksom rehabiliteringssamarbetsgruppen skall den vid behov till sina möten kalla företrädare också från andra servicesystem bl.a. arbetspensionssystemet.

På riksplanet styr och utvecklar delegationen för rehabiliteringsärenden som arbetar i samband med social- och hälsovårdsministeriet samarbetet. Närmare stadganden om delegationen utfärdas genom förordning.

7.2. Företrädarna för arbetspensionssystemet i samarbetsorganen

Arbetspensionssystemet har inte företrädare i samarbetsarbetsgrupperna varken på det lokala eller regionala planet. Arbetspensionsanstalterna skall ges tillfälle att bli hörda i den lokala rehabiliteringssamarbetsgruppen, om den behandlar ärenden som gäller arbetspensioner. Arbetspensionsanstalterna kan representeras av Försäkringsbranschens Rehabiliteringscentral.

BEGREPP INOM REHABILITERINGEN

Handikapp är följderna av en störning i växelverkan mellan en individ och hans omgivning. En nedgång i individens arbets- och funktionsförmåga som beror på fysiska eller psykiska orsaker utgör ofta utgångspunkten för ett handikapp. Av den anledningen klarar han sig inte i en omgivning som är dimensionerad för fullt prestationsdugliga personer.

Rehabilitering är en helhet som består av många delfunktioner. Gemensamt för de olika funktionerna är att de strävar till att skapa förutsättningar för den handikappade eller skadade att återgå till sitt arbete, att klara av sitt arbete, att reda sig socialt och över huvudtaget fungera så självständigt som möjligt.

Rehabilitering på individuell nivå avser den handikappades psykosociala och/eller fysiska utveckling som yppar sig som en förbättring i arbets- eller funktionsförmågan. Den grundar sig på individens egna resurser, motivation och självständiga verksamhet, som kan stödjas med olika rehabiliteringsåtgärder.

Med **yrkesinriktad rehabilitering** avses sådana åtgärder, som stöder den som är i behov av rehabilitering att bibehålla sitt arbete eller få ett arbete eller yrke, vilket han trots sitt begränsade hälsotillstånd klarar av. Yrkesinriktad rehabilitering kan bestå av utbildning som leder till ett arbete eller yrke eller av arbetsprövning, arbetsträning eller motsvarande åtgärder.

Arbetsplatsrehabilitering kallas den del av rehabiliteringen som förverkligas genom åtgärder eller arrangemang på arbetsplatsen. Dyliga åtgärder

som strävar till att stöda den handikappades arbetsförmåga och möjligheter att klara av sitt arbete är bl.a. bedömningar över hur arbetstagaren klarar sig i arbetet, arbetsprövning, arbetsträning och omplacering samt åtgärder som hänför sig till arbetsmiljön, arbetsmetoder, arbetets innehåll, arbetstidsarrangemang, ergonomi samt maskiner och redskap.

Tidigrehabiliteringen strävar till att förebygga olägenheter i arbets- och funktionsförmågan redan i det skedet då man kan iaktta faktorer som kan leda till handikapp eller arbetsoförmåga. Tidigrehabiliteringen definieras som en verksamhet som inleds på basis av långvariga eller bestående funktionella begränsningar, handikapp eller symtom som varslar om dessa. Målet är att bevara arbetstagarens arbets- och funktionsförmåga eller att återställa den till bästa möjliga nivå. Tidigrehabiliteringen kan bestå av medicinska och yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder.

Medicinsk rehabilitering är verksamhet som går ut på att förbättra den handikappade fysisk och psykisk hälsa och att vid behov även utveckla sådana ersättande funktioner som minskar handikappets skadeverkan. Målet är att den handikappade klarar sig självständigt och kan leva ett aktivt liv.

ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

Päivämäärä Datum

LA/Seppälä

25.10.1991

Till mottagarna av rehabiliteringspärmen

SKATTESTYRELSEN ANVISNINGAR

Vi bifogar skattestyrelsens anvisningar om beskattningen av rehabiliteringspenningen och andra rehabiliteringsförmåner som pensionsanstalterna betalar ut.

Med vänlig hälsning

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telekopio (90) 148 1172

Pankkitilit Bankkonton

KOP 157510-84
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 50 416

TYÖELÄKE

TELA

VIESTI

SUOSITUS

11 / 24.10.1991

FÖRSKOTTSSINNEHÅLLNING PÅ REHABILITERINGSPENNING OCH PÅ AV PRÖVNING BEROENDE REHABILITERINGSUNDERSTÖD

Vi sänder skattestyrelsens beslut 1222 och 1223/20.9.1991 för kännedom. Skyldigheten att verkställa förskottsinnehållning utvidgas att gälla också rehabiliteringspenningar och på prövning baserat rehabiliteringsunderstöd som utbetalas med stöd av arbetspensionslagarna. Besluten trädde i kraft 1.10.1991.

Förskottsinnehållning verkställs på rehabiliteringspenning som utbetalas till en rehabiliterings klient som inte uppbär pension enligt innehållningsprocent som fastställts för lön minskad med två procentenheter. Arbetspensionsanstalten behöver inte be om skattekortet, utan uppgifterna som angetts i ansökan om rehabiliteringspenning eller pension kan användas som innehållningsgrund.

På en rehabiliteringspenning som betalas jämte pension (10%) skall förskottsinnehållningen ske enligt 40 % .

Förskottsinnehållning på ett på prövning baserat rehabiliteringsunderstöd skall enligt 8 § 2 mom. skattestyrelsens beslut om sätten för och storleken av förskottsinnehållning (911/30.5.1991) verkställas

enligt innehållningstabellen för dagarsättningar enligt sjukförsäkringslagen. Rehabiliteringsunderstödet divideras med 30, varvid motsvarande innehållningsprocent per dag kan utläsas ur tabellen.

BESKATTNING AV NÄRINGSUNDERSTÖD

På ett understöd som beviljats för anskaffning av arbetsredskap, maskiner och råmaterial eller för grundande av företag verkställs ingen förskotts-innehållning. Rehabiliteringsklienten kan inte avskriva andelen av understödet i skattedeclarationen, utan avskrivningarna uträknas endast på hans egen andel.

Med samarbetshälsning

ARBETSPENSIONSANSTALTERNAS FÖRBUND

Marja-Liisa Pelander
jurist

BILAGOR

Skattestyrelsens brev till länsskatteverk och skattebyråer/1.7.1991

Skattestyrelsen begäran om utlåtande/6.9.1991 (finns enbart på svenska)

Skattestyrelsens beslut 1221/91 och 1223/91

SKATTESTYRELSEN

Helsingfors 1.7.1991

Nr 4713/1/30/91
Hänvisn

Länsskatteverk och
skattebyråer

Ärende

- Skattestyrelsens beslut angående
- skyldigheten att verkställa förskottsinnehållning
 - sätten för och storleken av förskottsinnehållning
 - ändring av grunderna för beräkning av bilförmån

Skattestyrelsen har 30.5.1991 gett besluten angående skyldigheten att verkställa förskottsinnehållning samt sätten för och storleken av förskottsinnehållning (bilagorna 1 och 2). De nya besluten träder i kraft 1.7.1991. Dessutom har skattestyrelsen 19.6.1991 gett ett principbeslut angående ändring av grunderna för beräkning av bilförmån (bilaga 3).

1. Skattestyrelsens beslut angående skyldigheten att verkställa förskottsinnehållning

Skattestyrelsen kan med stöd av 5 § lagen om förskottsuppbörd förordna att förskottsinnehållning skall verkställas på prestationer som kan jämföras med de i ifrågavarande lagrum nämnda prestationerna.

Skattestyrelsen har i det beslut som getts den 20 december 1990 (1256/90) förordnat att förskottsinnehållning skall verkställas på:

- det utbildnings- och specialstöd som avses i lagen om arbetskrafts- politisk vuxenutbildning;
- vissa sysselsättningsstöd;
- det av en kommun betalda frivilliga understödet för vård av barn i hemmet
- prestationer med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar och
- de särskilda ersättningar som betalas till make till tjänsteman vid utrikesrepresentationen.

Till beslutet har nu fogats bestämmelserna berörande dagpenning för självrisktiden för lantbruksföretagare och rehabiliteringspenning.

1.1. Dagpenning för självrisktiden för lantbruksföretagare

Den 1 juli 1991 träder L om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/91) i kraft. Med stöd av lagen har en lantbruksföretagare rätt att även under den i sjukförsäkringslagen avsedda självrisktiden, den dag arbetsoförmögenheten inträtt och de sju påföljande vardagarna, erhålla dagpenning för en sådan arbetsoförmögenhet som beror på sjukdom. Dagpenning betalas, med

undantag för den dag arbetsoförmögenheten började, för varje veckodag arbetsoförmögenheten varar, högst till slutet av självrisktiden men dock för en sjukdom som varat i minst tre dagar.

Dagpenningen utgör per dag 1/360 av den arbetsinkomstnivå enligt L om pension för lantbruksföretagare som varit fastställd för lantbruksföretagaren då arbetsoförmögenheten började men dock minst 1/360 av det i L om olycksfallsförsäkring avsedda minimibeloppet av årsarbetsförtjänsten.

Denna ersättning för förlust av inkomst är en skattepliktig inkomst på vilken det enligt beslutet skall verkställas förskottsinnehållning.

1.2. Rehabiliteringspenning

I den lagstiftningsreform som berör rehabilitering ingår som en ny lag L om rehabiliteringspenning (611/91) som träder i kraft 1.10.1991. I lagen stadgas om hur utkomstskyddet under rehabiliteringstiden skall ordnas. En person som är bosatt i Finland har rätt till rehabiliteringspenning för den tid han på grund av rehabiliteringen är förhindrad att arbeta för egen eller annans räkning. Förutom att L om rehabiliteringspenning stadgats, har även de stadganden i arbetspensionslagarna som gäller rehabilitering och utkomstskydd under rehabiliteringstiden ändrats och preciserats.

Med stöd av lagen kan man även betala ett på prövning baserat rehabiliteringsstöd för tiden efter rehabiliteringen.

Till 5 § lagen om förskottsuppbörd har inte fogats ett omnämmande av L om rehabiliteringspenning varför om skyldighet att verkställa förskottsinnehållning har förordnats i skattestyrelsens beslut.

1.3. Studiepenning för lantbruksföretagare

Statsrådet har gett ett beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (48/91). Enligt beslutet kan en i 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd lantbruksföretagare eller en medlem i ett familjeföretag beviljas studiepenning. Studiepenning beviljas för yrkesutbildning som pågår i 5 - 39 dagar. Studiepenning får inte beviljas för allmänbildande studier eller för sådan utbildning för vilken sökanden från annat håll erhåller stöd.

Studiepenningen är 150 mk per studiedag. Om den som deltar i utbildning övernattar på studieorten eller om hans dagliga hemresa i ena riktningen överstiger 51 km, kan studiepenningen utgöra 200 mark per dag.

Studiepenning är en skattepliktig inkomst. Då kostnaderna för en sådan yrkesutbildning för vilket stödet beviljas i beskattningen dock i allmänhet är avdragsgilla, har det inte varit ändamålsenligt att förordna om skyldighet att verkställa förskottsinnehållning på denna studiepenning.

2. Skattestyrelsens beslut om sätten för och storleken av förskottsinnehållning

Med stöd av 11 § lagen om förskottsuppbörd förordnar skattestyrelsen hur förskottsinnehållning skall verkställas på lön och andra presta-

tioner som är förskotts innehållningspliktiga. I skattestyrelsens beslut som ges med stöd av ifrågavarande lagrum, definieras de olika sätt för innehållning som skall tillämpas på de olika innehållningspliktiga prestationerna.

På lön och pension verkställs förskotts innehållningen som tidigare. I beslutet har gjorts vissa ändringar berörande sociala förmåner. Till det har även fogats bestämmelser om i vilken storlek förskotts innehållning skall verkställas på sådana nya prestationer som nu råkat inom området för förskotts innehållning.

2.1. Sjukförsäkringens och utkomstskyddets för arbetslösa minimidagpenningar

Enligt det beslut som är i kraft skall på en dagpenning som med stöd av sjukförsäkringslagen eller folkpensionslagen utbetalas till minimibelopp förskotts innehållning verkställas enligt 12 % (7,3 §). På den grunddagpenning som utbetalats med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och på det till sin storlek denna grunddagpenning motsvarande studiestöd som avses i lagen om sysselsättningsfrämjande utbildning skall förskotts innehållning verkställas enligt 15 % (9,2 §). Storleken av dessa innehållningar har beräknats utgående ifrån antagandet att ifrågavarande person under hela året erhållit enbart dessa förmåner. Det har dock visat sig att innehållningarna varit för små och förmånstagarna har, speciellt i kommuner med ett skatteöre som varit högre än det genomsnittliga, varit tvungna att betala tilläggsavgifter. Orsaken till detta har i allmänhet varit att förmånstagarna under samma år även erhållit löneinkomst. På grund av detta har storleken av förskotts innehållningen i båda fallen höjts till 20 %.

På förmåner som utbetalts med stöd av utkomstskyddet för arbetslösa skulle inte tidigare verkställas förskotts innehållning om prestationen var högst 20 mark per dag. Samma nedre gräns tillämpas nu även på dagpenningar som utbetalas med stöd av sjukförsäkrings- och folkpensionslagen.

2.2. Vuxenstudiepenning

Medelst statsrådets beslut om studiestöd för vuxenstuderande (990/90) har vuxenstudiepenningens storlek höjts till 25 % av den fasta månadsinkomstnivå sökanden haft före studierna (tidigare 20 %). Studiepenningen är minst 1 200 mk och högst 2 800 mk i månaden. Enligt beslutet beviljas studiepenning efter den 1 januari 1991. På grund av att studiepenningens storlek höjts, har även storleken av den förskotts innehållning som skall verkställas på denna höjts från 10 % till 15 %.

2.3. Dagpenning för självrisktiden för lantbruksföretagare

Förskotts innehållningen på dagpenning för självrisktiden för lantbruksföretagare verkställs enligt den tabell som beräknats för ersättningar med stöd av sjukförsäkringslagen. Med stöd av beslutets 19 § kan förskotts innehållningen dock vara mindre om förmånstagaren uppvisar ett skattekort eller någon annan av skattebyrån utfärdad motsvarande föreskrift.

2.4. Rehabiliteringspenning

Den rehabiliteringspenning som utbetalas med stöd av lagen om rehabiliteringspenning är till sin storlek i allmänhet den samma som sjukförsäkringens dagpenning till en som rehabiliteras. En till pension eller arbetslöshetsdagpenning berättigad som rehabiliteras erhåller för rehabiliteringstiden den nämna förmånen förhöjd med 10 %. Dessutom kan folkpensionsanstalten för tiden efter rehabiliteringen utbetala ett sådant rehabiliteringsunderstöd som är baserat på prövning. Detta motsvarar till sitt belopp högst en för sex månader uträknad rehabiliteringspenning.

På rehabiliteringspenning som till sin storlek motsvarar sjukförsäkringsdagpenningen (L om rehabiliteringspenning 14 §), den som erhållit förmån med stöd av lagen om utkomsskydd för arbetslösa (15 §) och på den rehabiliteringspenning som utbetalas åt den som befinner sig i yrkesutbildning (17 §) verkställs förskottsinnehållning på samma sätt som på sjukförsäkringsdagpenning.

Ett på prövning baserat rehabiliteringsunderstöd utbetalas som en engångsprestation för tiden efter rehabiliteringen. Förmånstagaren kan redan ha andra inkomster för samma tid. På grund av detta verkställs förskottsinnehållningen enligt en för ersättningar enligt sjukförsäkringslagen beräknad tabell som finns i beslutets 8,2 §. Då rehabiliteringsunderstödet inte är dagsbestämt, måste helhetsprocenten för det utbetalda beloppet uträknas skilt.

På en rehabiliteringspenning som betalas jämte pension (L om rehabiliteringspenning 16 §) skall förskottsinnehållningen ske enligt 40 %. Om innehållningsprocenten för pension skulle tillämpas, leder detta till att innehållningen är för liten då inkomsterna ökar.

2.4.1. Rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd som utbetalas med stöd av arbetspensionslagarna

Även i arbetspensionslagarna har inkluderats stadganden om utbetalning av utkomstskydd under rehabiliteringstiden. Med stöd av arbetspensionslagarna utbetalad rehabiliteringspenning bestäms enligt de grundpensioner som arbetstagaren skulle ha rätt till om han hade blivit arbetsoförmögen så att han haft rätt till full invalidpension vid den tid då rehabiliteringsbeslutet fattades. För att öka motivationen för rehabilitering har rehabiliteringspenningen stadgats som större än motsvarande pension. Rehabiliteringspenningens storlek är den sammanlagda summan av ifrågakvarande pensioner förhöjd med 33 procent.

Om arbetstagaren under rehabiliteringstiden får grundpension, betalas åt honom som ett tillägg till pensionen en rehabiliteringspenning vars storlek är 10 % av det sammanlagda beloppet av de åt honom utbetalda grundpensionernas och folkpensionens basdel, tilläggsdel och barnförhöjning.

Det på prövning baserade rehabiliteringsunderstödet kan utbetalas för tiden efter rehabiliteringen. Det bestäms som en engångsprestation och betalas i en eller flera rater. Rehabiliteringsunderstödet storlek är maximalt detsamma som rehabiliteringspenningen för sex månader.

Lagändringarna träder i kraft 1.10.1991 och de tillämpas på rehabilitering som börjar då lagen trätt i kraft. I skattestyrelsens beslut ingår inte till denna del förordnanden. De ändringar som berör saken kommer dock att göras i besluten före lagen träder i kraft.

2.5. Vissa prestationer med stöd av sjukförsäkringslagen

Med stöd av 23c § sjukförsäkringslagen (1255/89) kan åt den försäkrade utbetalas en specialvårdspenning (tidigare bidrag för vård och rehabilitering av ett sjukt barn) för den tid han på grund av sjukvården eller rehabiliteringen av ett barn som inte fyllt 16 år är förhindrad att arbeta för egen eller annans räkning. Specialvårdspenningen är till sin storlek densamma som sjukförsäkringspenningen. Förskottsinnehållningen verkställs som på den nämnda dagpenningen (grundprocent - 2).

Med stöd av 23g § sjukförsäkringslagen (1192/90) betalas till en försäkrad som är havande en särskild moderskapspenning, om hennes arbete antages kunna förorsaka fostret eller havandeskapet fara och åt henne inte kan ordnas annat arbete på det sätt som avses i lagen om arbetsavtal. En förutsättning är dessutom att hon inte har annat förvärvsarbete. Ersättningen är lika stor som moderskapspenningen. La gändringen träder i kraft 1.7.1991. Förskottsinnehållningen verkställs som på moderskapspenningen (grundprocent - 4).

2.6. Personalfondernas utbetalningar

Enligt 38,2 § förordningen om förskottsuppbörd skall förskottsinnehållning på fondandelar och överskott som personalfonder utbetalat verkställas enligt innehållningsprocenten för den skattskyldiges biinkomster på sätt som skattestyrelsen närmare bestämmer. Bestämmelse om att biinkomstprocent tillämpas på ifrågavarande prestationer finns i beslutets 15 §.

2.7. Cross-tradeavdrag

Med stöd av 95,3 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet höjs i kommunalbeskattningen avdraget för sjöarbetsinkomst med 1 000 mk för varje full kalendermånad under vilken fartyget inte besökt Finland och under vilken den skattskyldige arbetar ombord på fartyget.

Rätten till detta bidrag kan inte vara känd på förhand varför det inte beaktats då innehållningsprocenterna bestämts. För att detta avdrag skall kunna beaktas även vid förskottsuppbörden har till beslutets 5 § fogats ett stadgande enligt vilket arbetsgivaren från förskottsinnehållningen kan minska 200 mk/månad för den tid arbetstagaren varit berättigad till ifrågavarande avdrag.

2.8. Meddelandeskyldighet och skyldighet att ge innehållningsbevis

Avsikten är att befria dagpenningen för självrisktiden för lantbruksföretagare, med stöd av lagen om rehabiliteringspenning utbetald rehabiliteringspenning och utbetalt rehabiliteringsbidrag samt personalfondernas utbetalningar från meddelandeskyldighet. Sammaledes befrias

dessa från skyldighet att utge innehållningsbevis. Inkomsten beskattas och innehållningarna räknas till godo på grundval av betalarens årsanmälan. Beslut i ärendet ges i höst.

3. Ändring av grunderna för beräkning av bilförmån

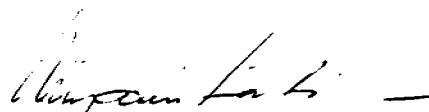
Bilförmånsarbetsgruppen föreslog en övergång till ett prisbaserat system. Förmånens värde består av två delar. Som utgångspunkt har bestämts en procentuell andel av nyanskaffningspriset för bilen, till vilken tilläggs ett markbelopp som motsvarar de månatliga brukskostnaderna. Skattestyrelsen har beslutit att man vid beskattningen av bilförmån år 1992 övergår till det system arbetsgruppen föreslagit.

Det nu givna principbeslutet berör den del av värdet av förmånen som bestäms på grundval av nyanskaffningspriset. Värdet av en fri bilförmån är i månaden 1,8 % av det nyanskaffningspris för bilen som varit gällande den månad bilen tagits i bruk. Bruksförmånen är 1,6 % av samma pris. I båda fallen minskas nyanskaffningspriset först med 20 000 mk.

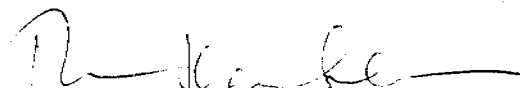
De markbelopp som motsvarar brukskostnaderna fastställs i det sammanhang beslutet om naturförmåner ges.

Det nya systemet berör bilar som för första gången tas i bruk efter år 1991. För bilar som tagits i bruk tidigare fastställs fortsättningsvis naturaförmånsvärdet enligt de principer som nu är i bruk.

Biträdande direktör

Mirjami Laitinen

Överinspektör

Merja Hartikka-Simula

Distribution: A4, B5

1814 Tjänsteförsändelse

Nr 912

Skattestyrelsens beslut om skyldighet att verkställa förskottsinnehållning

Utfärdat i Helsingfors den 30 maj 1991

Skattestyrelsen har med stöd av 5 § 1 mom. 10 punkten lagen den 28 november 1959 om förskottsuppbörd (418/59), sådan den lyder i lagen den 29 december 1988 (1241/88), förordnat:

1 §

Förskottsinnehållning skall verkställas enligt grunder som skattestyrelsen särskilt bestämmer:

1) På utbildningsstöd och specialstöd som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90);

2) på sysselsättningsstöd som med stöd av sysselsättningsförordningen (737/87) betalas till en arbetslös arbetssökande som ämnar bli företagare eller till en arbetslös person med handikapp eller till annan fysisk person som avlönar en arbetslös person än en fysisk person som idkar rörelseverksamhet eller utövar yrkesverksamhet eller idkar lantbruk samt på motsvarande stöd som med stöd av lagen om yrkesvägledning (43/60) betalas till person som deltar i yrkesvägledning;

3) på annat stöd för vård av barn i hemmet än i 5 § 6 punkten lagen om förskottsuppbörd avsett stöd för vård av barn i hemmet som kommunen utbetalar;

4) på dagpenning och ersättning för förlorad inkomst som betalas med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar (583/86);

5) på särskild ersättning som betalas med stöd av lagen om särskild ersättning till make till tjänsteman inom utrikesrepresentationen (657/89);

6) på dagpenning som betalas med stöd av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/91);

7) på rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd som betalas med stöd av lagen om rehabiliteringspenning (611/91).

2 §

Beslutet träder i kraft den 1 juli 1991 och genom det upphävs beslutet den 20 december 1990 (1256/90).

Helsingfors den 30 maj 1991

Generaldirektör *Jukka Tammi*

Tf. överinspektör *Merja Hartikka-Simula*

Nr 911

Skattestyrelsens beslut

om sätten för och storleken av förskottsinnehållning

Utfärdat i Helsingfors den 30 maj 1991

Skattestyrelsen har med stöd av 11 och 12 § lagen den 28 november 1959 om förskottsuppbörd (418/59), sådana de lyder i lagen den 17 december 1982 (946/82) samt med stöd av 13 §, sådan den lyder i lagen den 28 maj 1990 (1338/90), samt med stöd av 38 § 2 mom. förordningen om förskottsuppbörd (904/78), sådant det lyder i förordningen den 4 januari 1991 (3/91), förordnat:

1 kapitel

Förskottsinnehållning på lön

1 §

På lön som utbetalas till löntagare för huvudsyssla skall förskottsinnehållning verkställas enligt den i skattekortet antecknade personliga grund- och tilläggsprocenten eller i skattekortet för lön antecknad annan personlig innehållningsprocent.

Förskottsinnehållning verkställs enligt den i 1 mom. avsedda grund- och tilläggsprocenten så, att på lön som utbetalas under var och en löneperiod uträknas förskottsinnehållningen enligt grundprocenten upp till den inkomstgräns, som för varje löneperiod antecknats i skattekortet, och på den del av inkomsten som överstiger inkomstgränsen enligt tilläggsprocenten.

Om lön utbetalas utöver tidigare erlagd lön eller för flera än en löneperiod, kan förskottsinnehållning verkställas antingen på det sätt som avses i 2 mom. eller så, att till varje lön för löneperiod som föregått betalning under samma kalenderår läggs den därtill hänförande delen av prestation som skall betalas, och från förskottsinnehållningar som uträknats på dessa sammanlagda belopp avdras beloppet av förskottsinnehållningar som tidigare verkställts

för samma tidsperiod. Skillnaden mellan förskottsinnehållningarna utgör förskottsinnehållningen på den prestation som skall utbetalas.

Avvikande från 2 och 3 mom. ovan kan arbetsgivaren räkna ut förskottsinnehållningen enligt följande:

Lön som skall utbetalas läggs till det sammanlagda beloppet av löner som arbetsgivaren tidigare under samma skatteår efter det att skattekortet trätt i kraft eller arbetsförhållandet börjat utbetalat till löntagaren. Detta belopp jämförs med det sammanlagda beloppet av inkomstgränserna för samma löneperioder. Förskottsinnehållningen på de utbetalda lönerns sammanlagda belopp upp till det sammanlagda beloppet av inkomstgränserna för samma tidsperiod uträknas enligt grundprocenten och på den överstigande delen enligt tilläggsprocenten. Har förskottsinnehållning på de tidigare utbetalda lönerna redan verkställts, avdras det sammanlagda beloppet av de tidigare förskottsinnehållningarna från förskottsinnehållningen på lönerns sammanlagda belopp och skillnaden utgör den förskottsinnehållning som skall verkställas (kumulativ förskottsinnehållning).

Om prestationer som skall anses som lön utbetalas särskilt utanför den egentliga löneberäkningen utan att de läggs till annan lön som skall utbetalas, skall förskottsinnehållning

verkställas enligt den personliga tilläggsprocenten som framgår av skattekortet eller på det sätt som i 18 § är bestämt.

På lön eller arvode som utbetalas till två eller flera löntagare gemensamt skall förskottsinnehållning verkställas enligt 50 %.

2 §

På semesterpremie, semesterpenning och annan motsvarande ersättning, som utgår enligt semesterns längd och som utöver lönen för semestertiden utbetalas för huvudsyssla, skall förskottsinnehållning verkställas enligt grundprocenten som antecknats i skattekortet för huvudsyssla eller enligt annan motsvarande personlig innehållningsprocent som framgår av skattekortet.

Då förskottsinnehållning verkställs på det sätt som avses i 1 § 4 mom., läggs semesterpenningen och annan prestation som angetts ovan i 1 mom. till löner som tidigare utbetalats och förskottsinnehållningen verkställs på löernas sammanlagda belopp såsom i 1 § 4 mom. är bestämt.

3 §

Inom byggnadsbranschen på områden, där arbetsgivaren enligt riksomfattande arbetskollektivavtal redovisar semesterlönen och semesterersättningen samt semesterpremien i Postbanken på arbetsgivarorganisationens särskilda postgirokonto, verkställs förskottsinnehållning dock, avvikande från 1 och 2 §, enligt 32 %.

4 §

På lön som betalas för bisyssla skall förskottsinnehållning verkställas enligt det personliga procenttal som för den skattskyldige antecknats i skattekortet för biinkomster eller enligt förordnande om den personliga innehållningsprocenten som antecknats i annat skattekort.

5 §

På sjöarbetsinkomst som avses i 93 och 94 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet verkställs förskottsinnehållning enligt den innehållningsprocent som för sjöarbetsinkomst antecknats i skattekortet på sätt som förordnats i 1, 2 och 4 §. Då innehållningsprocent för sjöarbetsinkomst saknas verkställs förskottsinnehållningen enligt innehållningsprocent som

fastställts för annan inkomst än sjöarbetsinkomst minskad med 7 procentenheter. Har i skattekortet antecknats grund- och tilläggsprocent som avses i 1 § 1 mom., minskas endast grundprocenten på ovan avsett sätt. Från på detta sätt erhållet belopp av förskottsinnehållning avdras 200 mark för varje kalendermånad för vilken löntagaren är berättigad till avdrag som avses i 95 § 3 mom. lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (cross-trade -avdrag).

2 kapitel

Förskottsinnehållning på pension och livränta

6 §

På pension och livränta skall förskottsinnehållning verkställas enligt det personliga procenttal som fastställts för den skattskyldige för pension, om den skattskyldige företer ett skattekort eller annat förordnande om den personliga innehållningsprocenten, eller utbetalaren har fått uppgift om innehållningsprocenten på pension på det sätt som avses i 20 § eller särskilt av skattebyrån.

Har åt skattskyldig inte bestämts någon personlig innehållningsprocent för förskottsinnehållning på pension, skall förskottsinnehållning på pension och livränta verkställas på det sätt som om lön i 1 och 4 § är bestämt.

Då pension eller livränta utbetalas utöver en tidigare erlagd pension eller livränta eller som engångsbetalning eller retroaktivt för flera betalningsperioder, verkställs förskottsinnehållning enligt 50 %. Förskottsinnehållning verkställs dock inte, om den här avsedda prestationen är högst 50 mark.

7 §

På folkpension och på familjepension enligt familjepensionslagen skall förskottsinnehållningen verkställas med nedan framställda begränsningar på det sätt som i 6 § är bestämt.

På begynnelsepension som enligt familjepensionslagen utgår till änka skall förskottsinnehållningen verkställas enligt 30 %, om utbetalaren har inte de i 6 § avsedda förskottsinnehållningsuppgifter om den skattskyldige.

Om folkpension eller enligt familjepensionslagen utgående annan pension än till änka utgående begynnelsepension uppgår till högst folkpensionens bottendel eller den skattskyldige får enligt familjepensionslagen utgående barnpension som börjat före 1.7.1990 eller endast

enligt familjepensionslagen utgående annan pension än till änka utgående begynnelsepension, skall förskottsinnehållning inte verkställas på pensionen. om folkpensionsanstalten inte givits till förskottsinnehållning förpliktande förordnande på sätt som avses i 20 § eller särskilt av skattebyrån. Förskottsinnehållning skall inte heller verkställas på folkpension och familjepension som avses i 6 § 3 mom. och som utbetalas till person som får endast folkpension eller enligt familjepensionslagen utgående barnpension som börjat före 1.7.1990 eller endast enligt familjepensionslagen utgående annan pension än till änka utgående begynnelsepension som influtit endast för betalningsåret.

Då folkpensionsanstalten betalar retroaktivt skattepliktig pension för annan tid än betalningsåret för samma tid för vilken den skattskyldige fått av folkpensionsanstalten utbetald skattefri pension, skall förskottsinnehållningen verkställas enligt 15 % på pensionernas skillnad. För pension som utbetalas retroaktivt för betalningsåret utgår förskottsinnehållningen enligt 15 % på den retroaktiva pensionens hela belopp, likväl högst pensionernas skillnad. Har den tidigare betalda pensionen varit skattepliktig, skall förskottsinnehållningen verkställas på pensionernas skillnad på sätt som i 6 § 3 mom. har bestämts.

3 kapitel

Förskottsinnehållning på rehabiliteringspenning, försäkrings- och skadeersättningar samt på försäkringspremieåterbärningar

8 §

På dagpenning som med stöd av sjukförsäkringslagen utbetalas till försäkrad och på specialvårdspenning samt på rehabiliteringspenning som utbetalas med stöd av 14, 15 och 17 § lagen om rehabiliteringspenning (611/91) skall förskottsinnehållningen verkställas på sätt som bestämts i 1 § 1 och 2 mom. enligt innehållningsprocent som fastställts för lön minskad med 2 procentenheter samt på moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning minskad med 4 procentenheter. Innehållningsprocenten minskas likväl inte, om i skattekortet finns förordnande om, att innehållningsprocenten stiger medan inkomsterna ökar (sk. graderat skattekort) eller om i skattekortet finns ett förordnande om storleken av förskottsinnehållningen som skattebyrån gi-

vit med stöd av 16 § lagen om förskottsuppbörd. På annan ersättning med stöd av sjukförsäkrings- eller folkpensionslagen som utbetalas till den försäkrade för minskning av inkomster och försämrade utkomst skall förskottsinnehållningen verkställas på det sätt som bestämts i 1 § 1 och 2 mom. utan förminskning.

Har prestationens utbetalare inte på det sätt som avses i 20 § fått de uppgifter som behövs för verkställande av innehållningen och den skattskyldige inte företer sitt skattekort för prestationens utbetalare, verkställs förskottsinnehållning procentuellt enligt följande:

Ersättning enligt sjukförsäkringslagen mk/dag	Förskottsinnehållningsprocent
1.00—140.00	20
140.01—192.00	25
192.01—245.00	30
245.01—340.00	35
340.01—565.00	40
565.01—834.00	45
834.01—	50

På dagpenning som med stöd av sjukförsäkrings- eller folkpensionslagen utbetalas till minimibelopp skall förskottsinnehållning verkställas, avvikande från 1 och 2 mom., enligt 20 %. På moderskapspenning som till minimibelopp utbetalas till skattskyldig i förvärsarbete skall förskottsinnehållning dock verkställas enligt 40 %. Förskottsinnehållning verkställs likväl inte på ovan i detta momentet avsedda prestationer, om prestationen uppgår till högst 20 mark per dag.

Vid utbetalning av dagpenning och ersättning för förlorad förvärsinkomst med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar (583/86) verkställs förskottsinnehållning på det sätt som bestämts ovan i 1—3 mom. utan att förminska de innehållningsprocent, som fastställts för lön.

Då pensionstagaren får dessutom rehabiliteringspenning som avses i 16 § lagen om rehabiliteringspenning (611/91), verkställs förskottsinnehållningen på rehabiliteringspenningen enligt 40 %. Om den pension, utöver vilken rehabiliteringspenning utbetalas, är högst lika stor som folkpensionens basdel och förskottsinnehållning skall inte verkställas på den enligt 7 § 3 mom., skall förskottsinnehållning inte heller verkställas på rehabiliteringspenningen.

Då ersättningar som avses ovan i 1, 3 och 4 mom. utbetalas utöver tidigare betalda ersättningar eller som engångsbetalning eller för flera perioder samtidigt eller för annat år än skatteåret, skall förskottsinnehållning verkställas enligt den innehållningsprocent som anges i tabellen i 2 mom. Förskottsinnehållning verkställs enligt denna tabell även på rehabiliteringsunderstöd som med stöd av lagen om rehabiliteringspenning (611/91) betalas enligt prövning och på dagpenningar som betalas med stöd av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/91).

9 §

Då åt skadad med stöd av obligatorisk olycksfalls- eller trafikförsäkring eller patientförsäkring eller med stöd av lagen om ersättning för brottsskador av statens medel (935/73) erläggs annan ersättning än pension eller livränta, verkställs förskottsinnehållning på det sätt som i 1 § 1 och 2 mom. är bestämt.

På andra än i 1 mom. avsedda försäkringsersättningar i enlighet med 5 § lagen om förskottsuppbörd verkställs förskottsinnehållning enligt 50 % eller på sätt som i 4 § har bestämts om biinkomster.

Vid utbetalning av prestationer avsedda i 1 och 2 mom. utöver tidigare ersättningar eller som engångsbetalning eller för flera perioder samtidigt eller retroaktivt för annan tid än skatteåret verkställs förskottsinnehållning enligt 50 %.

På belopp som erhållits i form av återbäring och återköp av försäkringspremier och som avses i 58 § 2 och 3 mom. lagen om skatt på inkomst och förmögenhet skall förskottsinnehållning verkställas enligt 50 %.

4 kapitel

Förskottsinnehållning på utkomstskyddsformåner för arbetslösa

10 §

På förmåner som utbetalas med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) och på utbildningsstöd och specialstöd som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) verkställs förskottsinnehållningen på det sätt som bestäms i 1 § 1 och 2 mom. enligt de innehållningsprocent, som fastställts för lön minskad med 2 procentenheter.

Innehållningsprocenten minskas likväl inte, om i skattekortet finns förordnande om, att innehållningsprocenten stiger medan inkomsterna ökar (sk. graderat skattekort) eller om i skattekortet finns ett förordnande om storleken av förskottsinnehållningen som skattebyrån givit med stöd av 16 § lagen om förskottsuppbörd. På sysselsättningsstöd som med stöd av sysselsättningsförordningen (737/87) utbetalas till en arbetslös arbetssökande som ämnar bli företagare och till annan fysisk person som avlönar en arbetslös person än en fysisk person som idkar rörelseverksamhet eller utövar yrkesverksamhet eller idkar lantbruk verkställs förskottsinnehållningen på det sätt som bestäms i 1 § 1 och 2 mom. eller i 4 § utan förminskning.

På grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och på den motsvarande utbildningsstöd och specialstöd som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) verkställs förskottsinnehållningen ändå enligt 20 %. På sysselsättningsstöd som med stöd av sysselsättningsförordningen (737/87) utbetalas till en arbetslös arbetssökande som genomgår träning för arbetslivet eller till en person med handikapp eller på motsvarande understöd, som med stöd av lagen om yrkesvägledning (43/60) utbetalas till person som deltar i yrkesvägledning verkställs förskottsinnehållningen enligt 20 %. Förskottsinnehållning verkställs dock inte på prestationer som avses i detta moment, om betalningen är högst 20 mark per dag.

Då prestationer avsedda i 1 och 2 mom. utbetalas utöver tidigare betalningar eller för annan tid än skatteåret, verkställs förskottsinnehållningen, avvikande från 1 och 2 mom., enligt den procentsats som anges i nedan stående tabell:

Ersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa mk. dag	Förskottsinnehållningsprocent
1.00—156.00	20
156.01—230.00	25
230.01—270.00	30
270.01—376.00	35
376.01—597.00	40
597.01—926.00	45
926.01—	50

Om prestationens utbetalare inte på det sätt som avses i 20 § har fått de uppgifter som

behövs för innehållningen och den skattskyldige inte företer skattekortet för utbetalaren, verkställs förskottsinnehållning på prestationer som avses i 1 mom. i enlighet med tabellen i 3 mom. ovan.

5 kapitel

Förskottsinnehållning på stöd för vård av barn i hemmet

11 §

På stöd för vård av barn i hemmet verkställs förskottsinnehållning på det sätt som i 1 § 1 och 2 mom. är bestämt. Erhåller den skattskyldige samtidigt annan förskottsinnehållning underkastad inkomst, på vilken förskottsinnehållning verkställs enligt den innehållningsprocent för huvudsyssla som avses i 1 §, verkställs förskottsinnehållning på stöd för vård av barn i hemmet på det sätt som i fråga om biinkomster i 4 § är bestämt.

6 kapitel

Förskottsinnehållning på vuxenstudiepenning

12 §

På ersättning för förlorad förvärvsinkomst i form av vuxenstudiepenning som avses i 1 a § lagen om studiestöd (684/90) skall förskottsinnehållning verkställas enligt 15 %.

7 kapitel

Förskottsinnehållning på prestation enligt lagen om lönegaranti och statstjänstemannalagen

13 §

På prestation som med stöd av lagen om lönegaranti (649/73) såsom lönegaranti utbetalas till arbetstagare verkställs förskottsinnehållning procentuellt enligt följande:

Om prestationen är minst 20 mark och högst 7 500 mark, är förskottsinnehållningen 30 procent. På den del av prestationen som överstiger 7 500 mark är förskottsinnehållningen 50 procent.

På periodiskt återkommande ersättning som utbetalas med stöd av statstjänstemannalagen

(755/86) verkställs förskottsinnehållning på det sätt som om lön i 1 och 4 § är bestämt.

8 kapitel

Förskottsinnehållning på prestationer som avses i 6 § lagen om förskottsuppbörd

14 §

På prestationer som avses i 6 § lagen om förskottsuppbörd skall förskottsinnehållning verkställas på det sätt som i detta beslut bestämts om förskottsinnehållning på lön.

9 kapitel

Förskottsinnehållning på fondandel och överskott som personalfond utbetalat

15 §

Förskottsinnehållning på fondandel och överskott som personalfond utbetalat verkställs på sätt som i 4 § är bestämt om biinkomst.

10 kapitel

Övriga bestämmelser om verkställande av förskottsinnehållning

16 §

På alla i detta beslut avsedda prestationer skall förskottsinnehållning verkställas så, att den del av innehållningen som överstiger hela mark beaktas inte.

17 §

Erhåller den skattskyldige sådan i detta beslut avsedd pension eller annan ersättning än lön, på vilken förskottsinnehållning skall verkställas enligt 1 §, behöver den skattskyldige inte förete skattekortet för den som betalat ersättningen, om denne har fått de i skattekortet antecknade innehållningsuppgifterna på det sätt som avses i 20 § av skattestyrelsen eller av ersättningsmottagarens arbetsgivare på olycksfallsanmälan som avses i 39 § lagen om olycksfallsförsäkring, eller i fråga om trafikskada, på skadeanmälan som erhållits av arbetsgivaren.

18 §

Företer den skattskyldige inte sitt skattekort för prestationens utbetalare och utbetalaren på det sätt som avses ovan i 17 eller 20 § inte får de uppgifter som behövs för verkställande av

förskottsinnehållning, och andra förordnanden i detta beslut inte skall tillämpas vid förskottsinnehållningen, skall förskottsinnehållning verkställas enligt 60 procent. Förskottsinnehållning verkställs dock inte, om en enskild, tillfällig prestation totalt uppgår högst till 50 mark.

19 §

Förskottsinnehållning skall verkställas till ett lägre belopp än vad i detta beslut är bestämt, om den skattskyldige tillräckligt tidigt innan prestationen betalas företer ett skattekort som utvisar detta eller annat motsvarande förordnande som skattebyrån utfärdar.

På den skattskyldiges anhållan skall förskottsinnehållning verkställas till ett större belopp än vad i detta beslut är bestämt.

20 §

Pensionsutbetalare, som vid utanordning av pensioner använder automatisk databehandling, får på anhållan hos skattestyrelsen den

Helsingfors den 30 maj 1991

innehållningsprocent för pensionstagaren som behövs för verkställande av innehållning på pension och livränta. Utbetalare av pension skall framlägga sin anhållan på maskinspråk.

För verkställande av förskottsinnehållning på prestationer som avses i 8 § i detta beslut får folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs på maskinspråk av skattestyrelsen. Motsvarande uppgifter överläter skattestyrelsen till arbetslöshetskassor och trafikförsäkringsföreningen, som kan överlåta uppgifterna vidare till försäkringsanstalt, vilken bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet, för verkställande av förskottsinnehållning på prestationer som avses i 9 §.

21 §

Detta beslut träder i kraft den 1 juli 1991. Genom beslut upphävs skattestyrelsens beslut den 21 december 1989 (1296/89) jämte därtill den 4 juni 1990 och den 20 december 1990 gjorda ändringar (554/90 och 1255/90).

Generaldirektör *Jukka Tammi*

Tf. överinspektör *Merja Hartikka-Simula*

SKATTESTYRELSENS BESLUT

om ändring av grunderna för beräkning av bilförmån

Skattestyrelsen har i dag beslutat att det vid beskattningen av bilförmån år 1992 sker en övergång till det prisbaserade system bilförmånsarbetsgruppen föreslagit.

Beskattningsvärdet av fri bilförmån är år 1992 per månad 1,8 % av det nyanskaffningspris minskat med 20 000 mark som varit gällande i början av den månad bilen tagits i bruk. Penningvärdet av bruksförmån är år 1992 på motsvarande sätt 1.6 procent av ifrågavarande pris. Procentbeloppen höjs med det markbelopp de månatliga brukskostnaderna utgör. Storleken av markbeloppen fastställs i slutet av året i samband med att värdet av naturaförmånerna fastställs.

Det nya systemet berör bilar som för första gången tagits i bruk efter år 1991. På bilar som tagits i bruk år 1991 eller tidigare tillämpas det system som nu gäller.

Helsingfors den 19 juni 1991

Överdirektör

Jukka Tammi

Biträdande direktör

Mirjami Laitinen

Verohallituksen kirje 4713/1/30/91 tiedoksi myös:

Eläketurvakeskus

Kansaneläkelaitos

- sairausvakuutusosasto

- eläkeosasto

- maksatustoimisto

Työeläkelaitosten liitto ry TELA

Maatalousyrittäjien Eläkelaitos

Valtion opintotukikeskus

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto

Liikennevakuutusyhdistys

Potilasvahinkoyhdistys

Työministeriö, työllisyystoimisto

Suomen Työnantajain Keskusliitto

TKL-palvelu

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Akava ry

Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto ry

Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto ry

VEROHALLITUS

Helsinki 6.9.1991

Nro 6158/1/30/91

Vilte

Asia Lausuntopyyntö

Verohallitus pyytää Teitä antamaan lausunnon oheisista ennakonpidätyksen toimittamisvelvollisuutta sekä ennakonpidätyksen toimittamistapoja ja määrää koskevista päätösluonnoksista.

Päätösluonnoksissa on ennakonpidätysvelvollisuus laajennettu koskemaan myös työeläkelakien mukaisia kuntoutusrahoja ja -avustuksia sekä liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien nojalla kuntoutusajalta maksettavaa ansionmenetykskorvausta.

Ennakonpidätyksen määrä on eläkkeen lisäksi maksettavan kuntoutusrahan osalta 40 %, harkinnanvaraisesta kuntoutusrahasta pidätys toimitetaan päätöksen 8,2 §:ssä olevan taulukon mukaan. Nämä määrät ovat samat kuin kuntoutusrahain nojalla maksettavista vastaavista eduista toimitettavaksi määrätty ennakonpidätys.

Kuntoutettavalle, joka ei saa eläkettä, maksettavasta kuntoutusrahasta ennakonpidätys esitetään toimitettavaksi palkkaa varten vahvistettujen pidätysperusteiden mukaan vähennettynä 2 prosenttiyksiköllä.

Liikenne- ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien nojalla maksettavat kuntoutusajan ansionmenetykskorvaukset ovat määrältään liikenne- ja tapaturmavakuutuslakien nojalla maksettavien muiden korvausten suuruisia, joten ennakonpidätys näistä ansionmenetykskorvauksista toimitetaan kuten ko. suorituksista.

Mahdolliset huomautukset pyydetään tekemään verohallitukseen viimeistään 20.9.1991.

Apulaisjohtaja

Mirjami Laitinen

Ylitarkastaja

Merja Hartikka-Simula

Nr 1222

Skattestyrelsens beslut

om ändring av beslutet om sätten för och storleken av förskottsinnehållning

Utfärdat i Helsingfors den 20 september 1991

Skattestyrelsen har ändrat 8 § 1, 3, 5 och 6 mom. i sitt beslut av den 30 maj 1991 om sätten för och storleken av förskottsinnehållning (911/91) samt fogat en ny 9 a § som följer:

3 kapitel

Förskottsinnehållning på rehabiliteringspenning, försäkrings- och skadeersättningar samt på försäkringspremieåterbärningar

8 §

På dagpenning som med stöd av sjukförsäkringslagen utbetalas till den försäkrade och på specialvårdspenning samt på rehabiliteringspenning som utbetalas med stöd av 14, 15 och 17 § lagen om rehabiliteringspenning (611/91) och på annan rehabiliteringspenning än den som betalas utöver pension skall förskottsinnehållningen verkställas på sätt som bestäms i 1 § 1 och 2 mom. enligt innehållningsprocent som fastställts för lön minskad med 2 procentenheter samt på moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning minskad med 4 procentenheter. Innehållningsprocenten minskas likväl inte, om det i skattekortet finns ett förordnande om att innehållningsprocenten stiger medan inkomsterna ökar (s.k. graderat skattekort) eller om det i skattekortet finns ett förordnande om storleken av förskottsinnehållningen som skattebyrån givit med stöd av 16 § lagen om förskottsuppbörd. På annan ersättning med stöd av sjukförsäkrings- eller folkpensionslagen som utbetalas till den försäkrade för minskning av inkomster och försämrad utkomst skall förskottsinnehållningen verkställas på det sätt som bestäms i 1 § 1 och 2 mom. utan förminskning.

På dagpenning som med stöd av sjukförsäkrings- eller folkpensionslagen utbetalas till minimibelopp skall förskottsinnehållningen verkställas, avvikande från 1 och 2 mom., enligt 20 %. På föräldrapenning som till minimibelopp utbetalas till en skattskyldig i förvärsarbete skall förskottsinnehållningen dock verkställas enligt 40 %. Förskottsinnehållningen verkställs likväl inte på ovan i detta moment avsedda prestationer, om prestationen uppgår till högst 20 mark per dag.

Då pensionstagaren får dessutom rehabiliteringspenning, verkställs förskottsinnehållningen på rehabiliteringspenningen enligt 40 %. Om den pension utöver vilken rehabiliteringspenningen utbetalas är högst lika stor som folkpensionens basdel och förskottsinnehållningen skall inte verkställas på den enligt 7 § 3 mom., skall förskottsinnehållningen inte heller verkställas på rehabiliteringspenningen, om skattebyrån inte särskilt gett utbetalaren ett förordnande som förpliktar honom att verkställa förskottsinnehållningen.

Då ersättningar som avses ovan i 1, 3 och 4 mom. utbetalas utöver tidigare betalda ersättningar eller som engångsbetalning eller för flera perioder samtidigt eller för annat år än skatteåret, skall förskottsinnehållningen verkställas enligt den innehållningsprocent som anges i tabellen i 2 mom. Förskottsinnehållningen verkställs enligt denna tabell även på ett rehabiliteringsunderstöd som betalas enligt prövning och på dagpenningar som betalas

2392

Nr 1222

med stöd av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/91).

9 a §

På ersättningar för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden vilka utbetalas med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen

om olycksfallsförsäkring (625/91) och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91) verkställs förskottsinnehållningen på sätt som bestämts i 6 § och 9 § 1 och 3 mom.

Detta beslut träder i kraft den 1 oktober 1991.

Helsingfors den 20 september 1991

Generaldirektör *Jukka Tammi*

Överinspektör *Merja Hartikka-Simula*

Nr 1223

Skattestyrelsens beslut
om ändring av beslutet om skyldighet att verkställa förskottsinnehållning

Utfärdat i Helsingfors den 20 september 1991

Skattestyrelsen har ändrat 1 § 1 mom. 7 punkten sitt beslut den 30 maj 1991 om skyldighet att verkställa förskottsinnehållning (912/91) som följer:

1 §

7) på rehabiliteringspenning, rehabiliteringsbidrag och på ersättning för inkomstbortfall som för rehabiliteringstiden betalas med stöd av lagarna om rehabilitering som ersätts enligt

olycksfalls- och trafikförsäkringslagen (625/91 och 626/91).

Detta beslut träder i kraft den 1 oktober 1991.

Helsingfors den 20 september 1991

Generaldirektör *Jukka Tammi*Överinspektör *Merja Hartikka-Simula*